

sja

La revista de la
gent de Sant Joan
de les Abadesses

Núm. 15
Juliol 2018

Preu: 2 euros

Fundació Emma

Els reptes d'una vellesa més diversa

En aquesta ocasió hem cregut convenient sumar-nos a la difusió de l'activitat organitzada el passat mes de març per l'Associació de Dones de Sant Joan de les Abadeses amb la col·laboració del Grup Fotogràfic Abadeses i la Unió de Botiguers, consistent en una exposició itinerant a diversos aparadors de botigues de Sant Joan. Amb la finalitat de donar a conèixer el paper de les dones de Sant Joan en l'antiguitat i ara, es confrontava una fotografia antiga amb una de nova feta en el mateix lloc o en la mateixa activitat.

Foren vint parelles de fotografies les que es van exposar als aparadors i d'entre totes hem seleccionat aquesta. A la fotografia antiga, procedent de l'Arxiu del Monestir, s'hi veu una

de les darreres campaneres, Mònica Tarré i Costejà, fotografiada a mitjans anys seixanta per Mn. Josep M. Planas des de la rectoria, amb el campanar del monestir al fons. Les campanes foren durant segles el mitjà de comunicació més eficaç: els seus diversos tocs o "senys" indicaven als vilatans els pas de les hores i la joia de les diferents celebracions, però també el perill per incendis, arribada d'exèrcits enemics...

Amb la fotografia moderna s'ha volgut simbolitzar els canvis en la comunicació: avui és gràcies al periodisme –un ofici on les dones tenen un paper molt rellevant- que ens informem, a través dels diaris, la ràdio, la televisió i les xarxes socials. A la foto moderna també hi ha una Mònica, Mònica Homs, estudiant de periodisme.

La Fundació Emma i els reptes d'una vellesa més diversa

“La vellesa és cada dia més crònica i més complexa d'afrontar”, explicava en una recent entrevista Begoña Román, presidenta del Comitè d'Ètica dels Serveis Socials de Catalunya. L'allargament de l'esperança de vida ha canviat les circumstàncies de l'envelliment, i les institucions que acullen la gent gran han d'adaptar-s'hi. “Hi ha més gent gran, més diversa”, deia Román. Més gent gran voldrà dir, possiblement, més persones amb deteriorament cognitiu, amb malalties com l'Alzheimer a les quals encara la ciència mèdica no hi ha trobat solució. Però també és cert que les persones que arribin a grans amb totes les seves capacitats intel·lectuals, ho faran amb unes expectatives molt diferents, molt més àmplies. Per posar només un exemple: aviat tindrem a les residències, i potser ja les hi tenim, persones acostumades a l'ús d'internet.

Institucions com la nostra Fundació Emma estan començant el camí per situar-se en aquesta nova realitat, com podreu veure en el reportatge d'aquest número de la revista. L'atenció haurà de ser més diversa i a diferents nivells, des de la domiciliària a la residencial. Més flexible i fàcil d'acomodar a la situació i les expectatives de cada persona. Els diferents testimonis que es recullen, des dels residents de la Fundació fins als de l'equip humà que els atén, expressen aquest canvi que s'està produint. I tots plegats, hi podem contribuir. Hem de veure cada vegada més la residència de Sant Joan com un espai integrat en la vida de la població. “Una residència d'avis pot ser luxosa, però els que hi viuen poden no ser feliços sense visites”, afirmava l'especialista. La societat dels propers anys tindrà en l'atenció a la vellesa un dels seus grans reptes. Des de Sant Joan, tenim en la Fundació Emma l'eina més important per encarar-los amb garanties d'èxit.

El Consell de Redacció

Abans/ara	2
Opinió: Josep Garriga Vergés	4
Fundació Emma	5
Nòtules	12
Racó de l'arxiver	17
De Sant Joan al món:	
Àuria Collell	18
Del món a Sant Joan:	
Fer Martínez	20
Nous comerços:	
Klúndia	22
Mentcos	23
Espectacles del Ripollès	24
Xavier Arrey Vergés	25
Cooperativa a ritme de jazz	28
II Ral·li fotogràfic	31
Coral Jaume Nunó	32
Mecanitzats del Ter	34
Biografia: Garbo	36
Sant Joan als llibres	40
Francecs Fajula	42
Viatge: Nova Zelanda	45

Amb la col.laboració de:

**AJUNTAMENT DE
LA BARONAL VILA
DE SANT JOAN DE
LES ABADESSES**

Diputació de Girona
221 municipis

Dipòsit Legal: GI-407-2011 / Impremta Garriga
sja no es fa responsable de les opinions dels col.laboradors en els articles publicats.

Els membres del Consell de Redacció de la revista són: Olga Camps, Jaume Dial, Olga Folch, Joan Garcia, Jordi Garriga, Marcel Miquel, Eusebi Puigdemunt, Ariadna Reche, Jordi Remolins, Montserrat Rius, Esther Rovira, Montserrat Tallant, Jordi Vilarrodà, Anna Julve i Guillem Planagumà.
Foto portada: Jaume Dial

Punts de venda de la sja:

Oficina de Turisme
Llibreria Garriga

Josep Garriga Vergés

Advocat

I tant que sí!

Sí, sí. No em mireu amb cara de sorpresos, estranyats i esmaperduts. Cal aplicar-lo molt més per anar millor. I em refereixo a l'article 155... del Codi Civil, evidentment, que s'expressa així: *“Los hijos deben obedecer a sus padres mientras permanezcan bajo su potestad, y respetarles siempre. Los hijos deben contribuir equitativamente, según sus posibilidades, al levantamiento de las cargas de la familia mientras convivan con ella”*.

I, en una línia semblant, el Codi Civil de Catalunya relatiu a la persona i la família parla de les relacions entre pares i fills. L'article 236-17 estipula que:

1. Els progenitors, en virtut de llurs responsabilitats parentals, han de tenir cura dels fills, prestar-los aliments en el sentit més ampli, conviure-hi, educar-los i proporcionar-los una formació integral. Els progenitors també tenen el deure d'administrar el patrimoni dels fills i de representar-los.

2. Els progenitors determinen el lloc o els llocs on viuen els fills i, d'una manera suficientment motivada, poden decidir que resideixin en un lloc diferent del domicili familiar.

Cal aplicar, i més, el 155!

3. Els progenitors i els fills s'han de respectar mútuament. Els fills, mentre estan en potestat parental, han d'obeir els progenitors, llevat que els intentin imposar conductes indignes o delictives.

4. Els progenitors, amb finalitat educativa, poden corregir els fills en potestat d'una manera proporcionada, raonable i moderada, amb ple respecte a llur dignitat i integritat física i psíquica.

5. Els progenitors han de vetllar perquè la presència del fill en potestat en entorns digitals sigui apropiada a la seva edat i personalitat, a fi de protegir-lo dels riscos que en puguin derivar.

I continua.

Per tant, drets sí. Però també deures. En definitiva, practicar un esport de risc: la cultura i l'educació. I no sé si la gent de la meva generació ho tenim molt clar. Algú ha dit que molts pares i mares han passat de ser esclaus dels seus progenitors a ser esclaus dels seus fills. I tan dolent és abusar dels drets com la deixadesa dels nostres deures.

Però, aquesta tasca, no pertoca només als progenitors, sinó que cal fer-la des dels tres grans àmbits de la vida: la família, l'escola i la societat, complementant-se entre si i treballar cap a la mateixa direcció. Cap ha de renunciar a les seves obligacions i cap ha d'interposar-se en el terreny dels altres.

La família educa abans que ensenya. I l'escola ensenya abans que educa. I la societat? Contribuir a fer un marc on es puguin desenvolupar aquestes tasques. Hem d'entendre la societat com una polis on hi som tots però els nostres polítics l'encapçalen i la representen. Quina admiració que

els tinc als que realment creuen i fan bé la seva feina! I espero que no es compleixin, fil per randa, les paraules dels diàlegs de Plató i Aristòtil quan es plantejaven si un polític podia ser feliç donat que la seva vida era donar-se als demés!

I a Sant Joan? És necessari apostar més, si cal, per la cultura, l'educació. Sabem que una vila petita allunyada dels grans centres de decisió i de poder té una tasca ingent per sobreviure a la força dominant de les grans metròpolis i corporacions. Costa crear llocs de treball i riquesa.

Però amb l'entorn natural privilegiat que tenim, amb vies de comunicació relativament bones, no creieu que si apostéssim per bastir i dissenyar una vila feta de carrers amb la C majúscula de cultura no seríem l'enveja de tots i atrauríem nous vilatans?

Amb una població de 3.270 habitants, on gairebé el 30% té més de 65 anys, cal regenerar-nos amb nova saba, cal reciclar-nos amb propostes agosarades on l'ensenyament sigui el centre (tenim un alt índex de reciclatge de residus però molt baix pel que fa a "reciclatge" d'immobles culturals), cal obrir una porta a un gran espai de referència on no hi hagi distinció entre biblioteca, lloc per gaudir del lleure o punt de convivència entre vilatans de totes les edats.

Recordem unes paraules de Montserrat Roig: "La cultura és l'opció política més revolucionària a llarg termini". Aquest hauria de ser un dels pals de paller per avançar cap a una vila exemplar.

Sigueu bons. I treballem per Sant Joan, *militants de la pau, la tendresa i la llibertat*.

Fundació Emma, un servei a les persones

Gran part de l'equip de treballadors i treballadores, junts davant la terrassa, en un dia assolellat i amb el somriure a la cara.

Hi ha una part del centre de Sant Joan que, quan fa sol els migdies, els carrers s'omplen de vida. Hi ha gent aturada a les cantonades fent tertúlia, altres passegen sota l'escalfor i altres acompanyen algú amb poca mobilitat. Són els carrers propers a la Residència Emma. Sense aquest esclat de vida el poble seria molt diferent i en seria absent aquesta sensació de llibertat que s'hi respira. Quan les coses fan la impressió que estan cadascuna al seu lloc i el temps més que un enemic esdevé un company fidel de viatge.

Que la gent cada vegada viu més anys és una evidència. Els avenços mèdics i les millors i més higièniques condicions de vida ho fan possible. Sant Joan no n'és cap excepció i, plenament integrada al centre de la població, hi funciona la residència des de l'any 1999.

L'envelliment de la població no ha de significar cap problema diferent dels que hem d'assumir socialment, com l'educació, les depuradores d'aigua, la seguretat o la sanitat. És un fet, una realitat que ha de ser tractada amb la dignitat que es

mereix. En aquest sentit, tot i els esforços i l'elevat cost que representa aquest servei, que seria impossible d'oferir sense la implicació de les administracions i la societat civil, permet que les persones que més temps han lluitat per tirar endavant i en contra dels entrebancs que sovint imposa la vida, obtinguin el seu espai de tranquil·litat i de llibertat.

Les atencions i el refugi que necessita qualsevol persona, no es pot exercir mai des de la caritat, sinó com un dret a la llibertat, un fet social ineludible

El dia de Sant Jordi, les terrasses són compartides per residents, familiars i treballadors a l'hora del vermut. Com un balcó per poder observar la vida quotidiana i el pols de la població des del mateix centre. Un punt, on el trànsit de gent és continu i l'aïllament no existeix.

que afecta directament a tot el teixit social, construït sobre els seus cossos, ments i ànimes. La dignitat pel damunt de la productivitat; la llibertat per sobre dels estralls dels efectes secundaris de fer-se vell; i el respecte merescut no sols vers el passat sinó per les accions que tendeixin a millorar el present i el futur del qual en van fer els fonaments. La condescendència no hi cap, és de justícia.

És per això que des de fa dos anys s'ha iniciat un camí on es tendeix a preservar la llibertat personal i les necessitats o desitjos de cada persona. Anar molt més enllà de les necessitats bàsiques com la salut o l'alimentació i proporcionar una vida plena en tots els sentits adequant els serveis a les persones, i no al revés. Es tracta de portar la realitat del carrer a la

residència. Tan important com el tractament mèdic també ofereixen quotidianitat. Les noves habitacions s'assemblen cada cop més a un espai propi per a cadascú. S'assemblen més a una llar que no pas a un dormitori. L'espai es personalitza. Valgui com exemple el servei de perruqueria que també hi és present, o aconseguir un professor pel qui desitgi aprendre coses noves com ara un idioma.

I així intentarem apropar-nos a aquest sector actiu, coneixent-lo una mica més i copsant-ne l'esclat de vida que hi batega.

El servei que es destina a la gent que ha fet un llarg recorregut per la vida implica a molts d'altres més enllà de l'edat. Educadors, cuiners, sanitaris, usuaris, operaris, familiars i voluntaris de diferents edats,

condicions i especialització laboral ajuden a fer de l'atenció a la gent gran un fet transversal. Tota aquesta gent forma part de la Residència Emma. I afegiria que la seva proximitat amb la resta d'habitants de Sant Joan fa que tothom, d'alguna manera, en formi part.

El dia a dia

Com en tots els teixits (educatius, sanitaris, empresarials...), a la Residència Emma hi ha establertes unes normes de comportament basades en el respecte comú i en la preservació de la màxima llibertat personal. Les activitats no són mai obligatòries i els horaris són el suficientment flexibles per permetre escollir entre dos torns dels àpats, excepte l'esmorzar que consisteix en un buffet lliure i ben assortit, que és obert des de les vuit a les deu del matí.

En Climent i en Josep, dos dels homes que viuen en el centre, la fan petar a la terrassa. Tenen els anys suficients per compartir moltes coses i el tema de conversa segur que els és molt fàcil de trobar. La serenor i alegria que mostren els seus rostres és molt més significativa que les fredes estadístiques sobre l'envelliment de la població i les aportacions concretes que les administracions els retornen.

L'hora de llevar-se és a un quart de vuit del matí, tot i que, tal com expliquen els professionals que treballen al centre, n'hi ha que es lleven molt abans. El dia transcorre entre les activitats físiques i lúdiques pels qui opten per participar-hi o, simplement, en deixar transcórrer el temps amb tranquil·litat o passejar per la població, els qui encara gaudeixen de la mobilitat suficient. A les nou del vespre, tots els residents ja són cadascun a la seva habitació per acabar la jornada davant el televisor o directament al llit.

Història

La fundació de l'actual residència cal datar-la al segle X, el mateix any de la fundació del convent de monges. Durant segles va funcionar com a Hospital regentat per religioses que el mantenien i gestionaven

com a una obra de caritat cristiana. Com fa i ha fet tradicionalment l'Església, va assumir aquest servei. Des d'aleshores el món ha experimentat grans canvis i l'exercici de la caritat, afortunadament, actualment ha esdevingut un dret legítim pels qui n'eren els dipositaris. L'any 1999, les religioses que se'n feien càrrec varen marxar i la Junta de l'Hospital va nomenar un director - gerent per substituir-les. L'any 2000 la Fundació i l'Ajuntament van buscar fórmules per mantenir i millorar la institució que permetés convertir el centre en un servei social imprescindible per la població. L'any 2001 es va constituir la Fundació Emma, i es va dissoldre l'organisme autònom de l'Hospital Municipal, perquè fos la Fundació qui es fes càrrec de manera completament

autònoma del seu funcionament. Fa un parell d'anys, però, una nova direcció va impulsar el criteri de personalització i van començar les mesures per dotar als usuaris del màxim nivell de llibertat personal.

LES PERSONES

En Climent i en Josep

En una visita al centre vaig poder parlar amb dos residents, en Climent Canal, un garrotxí de pagès, i en Josep Muixart, un pèrit tèxtil que havia treballat anys a Suïssa. Com tota la gent que arriba a la seva edat amb dos dits de front, no deixen anar gaires paraules però escolten i, quan parlen, els en calen poques per dir-ho tot. Tots dos són solters i tenen problemes de mobilitat. En Josep menys perquè pot anar amb caminadors, mentre que

La Conchi, assistida per la resident Carmen Moreno, mostra un plat del que és fàcil imaginar-se la flaire que desprèn. La satisfacció de la cuinera és evident després d'entregar-se en cos i ànima a elaborar uns menús que vagin més enllà del fet alimentari, variant-los molt sovint perquè a la necessitat de l'aliment no en sigui absent el plaer de la degustació, el gust per les coses ben fetes.

en Climent va amb cadira de rodes. Hem parlat una llarga estona sobre el seu grau de satisfacció en el tracte i funcionament de la residència. Tots dos s'han mostrat entusiasmats i han deixat a dalt de tot a les infermeres, a les cuineres –han coincidit en què s'hi menjava molt bé–, a les terapeutes, assistents i tota la gent que hi treballa. Pel què fa a la convivència, en Josep explicava mentre en Climent assentia amb un moviment de cap: “Exactament com en tots els llocs on han de conviure molta gent, com ara escoles, hospitals, casernes i fins i tot a les famílies, hi pot haver diferències, malentesos i discussions, però res més; i com a tot arreu es creen grups per alguna afinitat comú, com és natural”. En Josep fa tres anys que és a la residència i en Climent un. Li he demanat com

havia estat per a ell el pas del món de pagès a viure en un centre, que no deixa de ser urbà. Ha confessat que al principi ho va passar molt malament “perquè m'enyorava”, ha dit. La lleu ombra d'un cap de núvol negre ha semblat que creuava la fisonomia d'en Climent quan ho explicava. Ha durat un instant i ha reprès la paraula dient que “ara no en voldria marxar sota cap concepte”. Ha dit sentir-se lliure, i haver trobat una família. Per a mi no ha deixat mai de ser un plaer parlar amb gent més vella que jo. Dels seus records, del seu passat, ja n'han llençat molta palla i ja només expliquen coneixements. Ja ha arribat l'hora de dinar, una hora molt important per ells, m'han dit, perquè tenien molta gana.

La cuinera

Concepció Fernández, “La Conchi”, com li diu tothom –i ha dit que li agrada que li diguin–, és qui s'encarrega del menjar des d'una cuina ampla i ben equipada on a una usuària asseguda en una cadira li agrada ajudar-la pelant patates. No hi ha hagut ni un sol moment que no parlés amb un somriure franc. De mitjana edat, manifestava el seu entusiasme per poder treballar en una cosa que li agradava i, a més, amb la il·lusió de fer una cosa més important que el simple fet de cuinar. La responsabilitat de part del benestar d'altres persones. M'ha dit que cada dia havien de preparar els àpats per 62 persones i 12 més a part amb els aliments triturats pels qui tenen problemes per mastegar. Té una ajudant i procura que el

Cada dia es fan activitats comunes pels qui voluntàriament hi vulguin assistir, com aquests exercicis oferts per una especialista, amb els que col·laboren activament els residents.

menú sigui diferent cada dia. Els de l'estiu són diferents dels del hivern i ha d'estar alerta pels que no poden contenir sal. Amb la mateixa alegria amb què ha arribat s'ha endinsat cap als fogons per preparar els dinars del primer torn.

L'Antoni

Antoni Font és un home de

mitjana edat que passa gairebé tot el dia a la residència, on fa companyia i ajuda la seva mare de 94 anys que hi viu. És solter i jubilat i el seu aspecte és el d'un home valent i sa. Ha fet del lloc la seva casa i fins i tot hi dina. Assegura que per a ell "la residència és com la meva família". Hi va cada dia i manifesta sentir-se molt satisfet

del tracte, del servei i de la llibertat que s'hi respira. "El personal està molt motivat i és molt professional", diu. M'explica que cada dia acostuma a passejar amb la seva mare i a la tarda li fa companyia. Tot i que les activitats bàsiques, com rentar-se o fer-se el llit, encara ho fa tota sola. Considera el centre

L'Estrella i el seu fill Antoni en un racó que podria semblar del seu domicili. En els darrers anys, els usuaris tenen molta més llibertat a l'hora de fer-se "seus" els espais.

La bellesa no es fa mai vella. N'és bon exemple la requesta que té la perruquera a la residència com un servei per embellir el cap, majoritàriament de les dones. A la foto la Fina Picola prepara a la Teresa Rourea per a una sessió de perruqueria.

com el seu domicili familiar.

La Raquel i l'Annabel

Raquel Rovira i Annabel Túnez formen part de la plantilla que manté un contacte més directe amb els usuaris. Són gerocultores i es cuiden especialment de la gent que pateix un grau més alt de dependència, ajudant-les en les

tasques i rutines més bàsiques: dutxar-se, vestir-se, donar-los el menjar... Expliquen però, que en la majoria dels casos hi ha una implicació molt gran per part dels familiars i que "cada vegada ho fan més". Confessen que a vegades és inevitable la implicació personal amb la gent que atenen, tot i que consideren que la

professionalitat ha d'estar pel davant de tot i que la seva tasca ha de tenir un caràcter generalista. No es pot evitar, com en tots els col·lectius, que es creïn vincles més estrets amb alguna de les persones que tracten, tal com fan els residents amb algun professional. Són conscients que es tracta d'un fet natural que es dona en tots els àmbits de la vida, i la residència no n'és cap excepció. Les persones que fan aquesta feina determinada formen un equip de vint professionals. Dotze alternen torns des de les set al matí, quatre a la tarda i dues hi van de nit. Coincideixen en què la seva "és una tasca per la qual no serveix tothom i que no es pot tenir un caràcter depressiu". Com molt bé expressen, "acompanyar algú en el darrer tram de la seva vida no és sempre gratificant i pot ser fins i tot dolorós perquè compartir el dol per una pèrdua ho és".

La Raquel Rovira i l'Annabel Túnez són gerocultores i assisteixen a les persones amb més dependència. A la foto, les dues ajuden a mantenir l'activitat entre aquests usuaris.

La representació, el govern i l'administració de la Fundació la té el Patronat. El formen l'alcalde, la regidora de l'àrea corresponent, una regidora de cada grup a l'oposició i el rector de la Parròquia o un representant designat pel Consell Pastoral.

La Susanna

Susanna Armengol és terapeuta ocupacional, una de les professionals que treballen per mantenir al màxim l'autonomia de les persones d'edat avançada, de planificar l'oci i les activitats per estimular les funcions de mobilitat. Cap dels residents està obligat a fer les activitats, i són ells mateixos els qui marquen les directrius del què més els agrada fer. Per exemple, explica que un dels usuaris va manifestar el seu interès per aprendre anglès i se li ha buscat una persona que l'ensenyi. La seva és una feina que tendeix a orientar la gent en les seves decisions en lloc d'imposar cap activitat com una disciplina. Conscient que la lluita contra el pas del temps esdevé inútil, el seu objectiu és el de mantenir el màxim de benestar possible. Explica que

la tendència cap a la personalització és molt important per poder oferir les preferències de cadascú. Així doncs, es fan activitats per a grups, individualitzades i col·lectives, sempre obertes a les peticions individuals de cada usuari. Cada persona aporta, segons explica, la seva pròpia "història de vida". Cada persona hi fa la seva aportació i es produeix un intercanvi entre treballadors i usuaris que beneficia ambdues parts. Cada persona aporta les seves experiències i el seu treball té com objectiu aquest respecte vers la història de vida.

La Mònica

Mònica Rebollo és la directora del centre. Només arribar hom s'adona que la seva tasca va molt més enllà de la responsabilitat de què tot funcioni. La proximitat que

manté tant amb residents com treballadors és evident. La criden per saludar-la, per fer-li alguna consulta o potser per fer-la petar una estona. S'atura i parla amb tothom amb un aire molt més familiar que jeràrquic. M'explica que a la Residència hi viuen permanentment 59 persones i 9 acudeixen al centre de dia. De les que hi viuen, gairebé la meitat té problemes de mobilitat i es desplaça amb cadira de rodes. Considera fonamental el respecte a la llibertat de les persones, tot i que hi ha uns horaris o normes que cal complir per a garantir la convivència, tal com passa amb tots els col·lectius. La motivació dels treballadors i treballadores, la implicació dels familiars i la dignitat dels residents ajuden a què la vida faci justícia per als qui es troben en la seva recta final.

GENER

La Biblioteca de Catalunya i l'ESMUC recorden Ramon Serrat

El dimarts 30 de gener, la Biblioteca de Catalunya va oferir un concert de la cobla de l'Escola Superior de Música de Catalunya (l'ESMUC) dedicat al mestre Ramon Serrat i Fajula, el compositor i director musical nascut al nostre poble l'any 1881, que va tenir una molt fructífera i llarga trajectòria musical. La Biblioteca de Catalunya va voler, d'aquesta manera, agrair que la família del santjoaní donés gairebé tota la seva producció musical al fons d'aquesta entitat l'any 2015: més de cent cinquanta sardanes que li donaren popularitat i prestigi, així com altres obres d'altres gèneres com música simfònica, de cambra, religiosa o per a veu i piano.

FEBRER

La Clínica Veterinària Pirineu aposta per les criptomonedes

La Clínica Veterinària Pirineu és el primer comerç del Ripollès i un dels primers de les comarques veïnes en què es pot pagar amb criptomonedes. Es tracta d'una moneda digital i no oficial, i utilitza una tecnologia que fa que es pugui operar sense una autoritat central o bancs. La gestió de les transaccions i l'emissió de monedes, que farien les entitats bancàries, es fa de forma col·lectiva per la xarxa. L'Oriol Pi, un dels responsables del negoci explica que tot i que no espera que algú els pagui amb criptomonedes, volen recolar aquestes monedes perquè depenen de la confiança dels usuaris. "Hi ha qui diu que el Bitcoin [una de les criptomonedes més populars] suposarà a l'economia el que Internet ha suposat per a la informació", explica Pi.

590 anys del terratrèmol de la Candelera de 1428

Cada 5 de febrer, les campanes de Sant Joan repiquen en honor a Santa Àgata que, entre d'altres, és advocada contra els terratrèmols. El costum de tocar les campanes després del toc de cada hora està documentat des de mitjans del S. XVII, i té l'origen en el terratrèmol més devastador del qual se'n té constància a Catalunya, del 2 de febrer de l'any 1428, en què varen morir 40 persones (un 17% de la població). La sismòloga especialista en vulnerabilitat i risc sísmic de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya Janira Irizarry, explica que el temps mitjà entre dos fenòmens d'aquest tipus és de 500 anys, i la veritat és que ja n'han passat 590 des d'aquell. Irizarry apunta que, tot i que les construccions són millors, l'acumulació de població és molt més gran que llavors i això faria que els efectes fossin potencialment més devastadors. "Saber què s'ha de fer en els primers segons és molt important", comenta la sismòloga. Per això veuria molt interessant aprofitar el repic de campanes que es conserva per recordar els consells en cas de sacsejades. Podeu trobar consells a <http://interior.gencat.cat/sismes>.

Sant Joan de les Abadesses serà Vila Gegantera Gironina del 2019

Sant Joan de les Abadesses prendrà el relleu de Breda com a Vila Gegantera Gironina. La 26a trobada, que es farà el 4 i 5 de maig de 2019, servirà per celebrar els 40 anys de la primera sortida dels gegants santjoanins, en Gentil i la Isaura, esculpits l'any 1980 per l'escultor santjoaní Francesc Fajula. La cita santjoanina també és una aposta per a la descentralització de

les viles geganteres, ja que la majoria de municipis que han estat seu de la trobada són a menys de 30 quilòmetres de la ciutat de Girona. Durant els dos dies que dura l'esdeveniment, gegantons i capgrossos, dissabte, i gegants, diumenge, d'entre 35 i 40 colles, faran cercaviles pels carrers del poble.

MARÇ

Premien l'Ajuntament per la implantació i ús de l'administració electrònica

El Consorci Administració Oberta de Catalunya (AOC) va atorgar aquest mes de març el primer premi Reconeixements d'Administració Electrònica en la categoria entre 1.001 i 5.000 habitants a l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses per la implantació i l'ús dels serveis d'administració electrònica oferts a la ciutadania i les empreses. L'AOC ha volgut premiar el consistori santjoaní pels canvis que s'han fet del paper cap a un model digital de gestió que potencia l'estalvi i eficiència dels processos administratius reduint-ne els costos, evitar els desplaçaments dels ciutadans en les seves gestions a través d'opcions telemàtiques, oferir una administració més transparent a ciutadans i empreses, i fer més eficient la gestió documental. L'aposta i esforç de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses per a la transformació digital, amb el suport del Consorci AOC i LOCALRET, permet ser un dels capdavanters en aquest camí i donar resposta als nous reptes socials, econòmics i culturals que suposa la societat digital, i evitar que hi hagi una fractura digital amb altres ens més grans als quals els és i serà més fàcil la transformació dels processos i formes de treball.

ABRIL

El Molí Petit torna a moldre més de 50 anys després

L'aigua de la riera de l'Arçamala torna a escolar-se pel carcabà del Molí Petit de Sant Joan de les Abadesses. L'associació Centre d'Educació Ambiental Alt Ter, que gestiona aquest Ecomuseu des de fa prop de deu anys, finalment ha aconseguit recuperar tots els elements del mecanisme que permet moldre el gra. El molí, que ja estava documentat al segle XIV, va funcionar fins a la dècada dels anys 70 i, tot i conservar part dels elements originals, l'abandó va fer que se'n perdessin d'altres, que el CEA Alt Ter ha hagut de fer construir en part gràcies al testimoni de l'últim moliner, Patllari Darné, que va morir l'any 2014. L'última peça que s'ha col·locat és la roda hidràulica que transforma la força de l'aigua en un moviment rotatori de l'eix que mou una de les moles. La primera mòlta en públic es va fer durant la 54a Fira de Sant Isidre, on les vaques i els toros de la família Carbonell-Vila (El Coll) varen endur-se la majoria de premis de l'XI concurs morfològic de raça bruna, concretament en les categories de vedella, vaca amb vedell, vaca eixuta i toros. Només se li va escapar el primer premi de la categoria braves, en què va ser superat per Cal Rosset, de Ripoll.

Joan Armengol i Joan Carles González guanyen el VIII Certamen Literari Joan Maragall

Joan Armengol i Puig va guanyar el 1r premi en la categoria poesia amb Testament poètic, i Joan Carles González Pujalte va escriure Patis interiors, l'obra guanyadora de la categoria narrativa. Ambdós varen endur-se 200 euros de premi. Els finalistes varen ser Salvador Obiols i Gómez amb El mar de la vida en poesia, i el santjoaní Albert Ramos Serrano amb Llana, en narrativa. El certamen, organitzat per l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses i l'Institut Escola Mestre Andreu, ha tingut aquest any la màxima participació en la categoria d'adults des que es va crear fa vuit anys. En total, es varen rebre 22 obres de narrativa i 14 de poesia, i disset autors s'hi van presentar per primera vegada.

La Diputació de Girona posa fil a l'agulla a l'ampliació de les vies verdes

En el ple d'abril d'aquesta institució es va aprovar i es va iniciar la licitació del tram que ha d'unir La Ruta del Ferro, al Ripollès, amb la Ruta del Carrilet, La Garrotxa. Part del projecte preveu enllaçar el Pont del Planàs de Sant Joan de les Abadesses amb la Vall de Bianya i hauria d'estar enllestit abans que s'acabi aquest 2018.

Els pilots gallecs i l'E-control, protagonistes a Santigosa

Els pontevedresos Gabriel Marcelli (O Rosal) i Jorge Casales (Vigo) varen mantenir l'emoció de la 47a edició dels 3 Dies Trial de Santigosa fins al final, ja que varen començar el dia empatats amb dos punts acumulats, i ho varen estar fins a La Margera, la penúltima i mítica zona que acostuma a decidir la prova santjoanina, i on Casales va fer un peu. Marcelli, que divendres va arribar a Sant Joan de les Abadesses des de Budapest i només havia dormit dues hores, va acabar el diumenge sense donar feina als controls amb una jornada impol·luta i va aconseguir pujar al capdamunt del podi. La festa va ser doble per a ell, ja que ho va poder celebrar amb una exhibició a la zona indoor de Can Crehuet, acompanyat del japonès Takahisa Fujinami i dels crits i aplaudiments del públic. En tercera posició hi va quedar el sabadellenc Oriol Noguera, amb sis punts. Fora de l'àmbit competitiu, el protagonista va ser l'E-control, desenvolupat pel mateix club, i que va facilitar la tasca feixuga de comptabilitzar la puntuació minimitzant els errors humans i agilitzant el procés.

L'edifici de l'antiga caserna de la Guardia Civil, a subhasta

Fa més de deu anys que l'ajuntament va aprofitar la situació de deteriorament de l'immoble per reclamar la reversió del contracte i recuperar el solar, però els responsables d'Interior sempre han volgut recuperar la inversió feta en la construcció, de 1.177,78 metres quadrats, i les ofertes de compra que ha fet la institució santjoanina no s'han acceptat mai, l'última de les quals fou de prop de 80.000 euros. L'any 2003, l'estat ja havia encarregat un informe de taxació que havia valorat l'edifici en 534.241 euros. L'any 2011 va actualitzar l'estudi i va passar a demanar-ne 454.079 €. Ara, amb el conveni pactat amb l'ajuntament per a la subhasta que es va aprovar en el darrer ple municipal, les expectatives del ministeri de recuperar els diners invertits s'han rebaixat fins als 256.000 €, mentre que el consistori sumarà 241.000 euros a la xifra pel preu del solar que li correspon. L'alcalde Ramon Roqué va explicar en sessió plenària que els tècnics havien calculat que el cost per rehabilitar l'immoble seria d'un milió d'euros, la qual cosa fa "inviabile" que hi hagi un licitador, tot i comptar que poden fer-s'hi deu habitatges. Si és així, es farà una segona subhasta amb un preu un 10% més baix. En el cas que es declari desert, l'alcalde espera que el ministeri s'avingui a negociar que l'ajuntament es quedi l'immoble pel preu que se'ls ofereix.

Albert Illa i Maria Abascal guanyen la 57a Marxa d'orientació i regularitat

La parella local formada per Albert Illa i Maria Abascal va guanyar la prova amb tres punts de marge davant de Jana i en Jordi Miguel. Atilà Costa i Josep Coll, del CE Avinyó, varen quedar tercers. Guifré Miquel, un dels artífex del retorn de la marxa de la Unió Excursionista després de quatre anys d'absència, espera repetir l'any vinent: "Ens agradaria tornar-ho a provar i consolidar la marxa". Un dels punts forts de la prova va ser la rapidesa amb la que es va aconseguir generar la classificació gràcies a un mètode que varen desenvolupar i que va permetre fer l'entrega de premis només uns minuts després que arribés l'última parella. En la part negativa, la pluja, que va fer que el nombre de participants minvés quan les prediccions confirmaven el mal temps.

El santjoaní Ricard Soler actua als concerts gratuïts del Primavera Sound

Ricard Soler (Nu Drama) va actuar el 24 de maig a la Vila de Gràcia als concerts gratuïts que es fan als barris durant el festival Primavera Sound. El músic santjoaní va ser una proposta del mateix Espai Jove la Fontana, l'escenari del concert on ja havia tocat uns mesos abans. Soler va publicar el seu darrer disc Manshiyat Naser a finals de l'any passat, on continua experimentant la música rap en català amb ambient electrònic i amb tocs de trap.

Albert Bosch corre set maratons en set dies per recollir residus

Durant set dies, el santjoaní Albert Bosch i la santcugatenca Nicole Ribera, varen córrer set maratons amb l'objectiu de recollir el màxim de residus que trobessin durant el trajecte, descobrint entorns de gran valor de casa nostra i conscienciant sobre la responsabilitat i la cura dels entorns naturals. En aquesta aventura els van acompanyar centenars de persones procedents de diversos col·lectius (empreses, entitats sense ànim de lucre, escoles, particulars...) dels set trams diferents que varen recórrer. Només en un tram, el més pròxim a Sant Joan, entre Ripoll i Vic, es varen recollir 409 quilos de residus: 104 d'envasos, 31 de vidre, i 274 d'altres tipologies de residus. Es tractava d'una iniciativa emmarcada en la Setmana de la Natura.

El País d'Art i d'Història Transfronterer crearà 11 centres d'interpretació al seu territori

El projecte del País d'Art i d'Història Transfronterer (PAHT) de les Valls Catalanes del Tec i del Ter, on hi participen 24 pobles de la Catalunya Nord i 7 del Ripollès, continua fent passos per enfortir els enllaços del territori. Aquest mes de maig es va signar un conveni entre l'ens que gestiona la institució, presidida per l'alcalde santjoaní Ramon Roqué, la Universitat de Perpinyà i l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural, per tal que aquests centres de recerca col·laborin a l'hora d'elaborar els continguts d'11 centres d'interpretació que es faran en aquesta regió, gràcies als 4 milions d'euros rebuts del projecte europeu POCTEFA. Al Ripollès n'hi haurà dos, un dedicat al patrimoni religiós al Palau de l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses, i un altre dedicat a la frontera i al patrimoni militar, que es farà a l'edifici de Cal Marquès de Camprodon. Un dels centres, dedicats a la interpretació de l'arquitectura i del patrimoni, es farà en una antiga edificació industrial de Prats de Molló i també serà la seu del PAHT. Durant l'acte es va anunciar que, entre d'altres pobles, Ogassa també entraria al projecte.

Francesc Fajula i el Moto Club Abadesses reben els "Guardons Emma de Barcelona"

L'arquitecte santjoaní i l'entitat organitzadora dels 3 Dies Trial Santigosa varen ser els premiats en la segona edició d'aquests premis organitzats per la secció local d'ERC per reconèixer la seva dedicació al municipi en l'àmbit social, associatiu o cultural. En aquest segon any, prop d'un centenar de persones varen fer les propostes de candidats durant els mesos de febrer i març, i el jurat del concurs ho va tenir en compte a l'hora de decidir els guanyadors.

Sant Joan instal·larà un punt de càrrega per a bicicletes elèctriques

El Consorci de les Vies Verdes de Girona ha entregat una estació de càrrega per a bicicletes elèctriques a l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses, que aviat s'instal·larà a prop de l'Oficina de Turisme. Es tracta d'una demanda del consistori, ja que ja han detectat que hi ha usuaris d'aquest tipus de bicicletes. El consorci ha decidit instal·lar aquests punts cada 20 quilòmetres. Pirinexus és una ruta circular de 353 quilòmetres de recorregut que uneix la Catalunya Nord amb les comarques Gironines. Està pensada per a poder-se fer per etapes i combina trams de vies verdes amb altres tipologies de rutes ciclables com ara camins rurals o carreteres locals.

JUNY

Noel comença a comercialitzar sushi des de la nau que va comprar a Sant Joan

La intenció és treballar amb cadenes de supermercats grans però també vendran a comerços mitjans i botigues petites. Inicialment, se centraran en els mercats català, valencià i balear i, "probablement", Madrid. De les tres naus que varen comprar fa prop d'un any i on s'ubicava l'antiga fàbrica d'Embotits Monts, ja n'ocupen 2.500 metres quadrats. La inversió de la instal·lació i de la maquinària ha costat dos milions d'euros i, segons Xavier Bosch, director general de Sensei Sushi -la societat que ha creat Noel per comercialitzar el sushi- preveuen que la planta tingui uns 50 treballadors en acabar l'any. La dimensió actual de la fàbrica els permetrà elaborar 100.000 safates de diverses mides que constaran de sushi, però també d'altres varietats japoneses com ara maki, nigiri i sashimi.

Comiat de l'edifici de Duran i Reynalds de l'Institut Escola

Aquest juny passat les escoles d'arreu del territori celebraven els comiats dels alumnes que canviaven de cycle i escola. A Sant Joan de les Abadesses, a més del comiat de l'alumnat de 4t d'ESO, també es varen vessar llàgrimes per l'adéu per jubilació de Núria Riera, qui ha estat professora al centre durant prop de 30 anys. El comiat, però, va ser triple, ja que aquest ha estat l'últim curs en què s'ha impartit la Secundària en l'edifici d'estil modernista florentí que l'arquitecte Duran i Reynalds va projectar abans de la guerra i que fou l'escola de les Germanes Carmelites. Al setembre, els alumnes santjoanins de Secundària faran les classes al nou edifici de la Coromina del Bac, mentre que els de Primària continuaran a l'edifici del carrer Mestre Andreu.

La Fundació MAP gestionarà l'activitat de la casa-ermita de Sant Antoni

Va guanyar el concurs per a l'explotació turística d'aquesta propietat municipal i el projecte que s'hi vol desenvolupar és el d'un hotel amb restaurant. La Fundació MAP haurà de fer la inversió final de 300.000 euros per adequar la casa rehabilitada com a avançament del lloguer de 30 anys. Aquesta entitat ofereix serveis personalitzats a les persones amb discapacitat o amb risc d'exclusió del Ripollès i treballa per a la seva inserció laboral. Actualment hi ha prop de 140 usuaris amb certificat de discapacitat que treballen en jardineria, bugaderia, neteja industrial, serveis mediambientals, en botigues de segona mà, en allotjaments turístics o en la formatgeria Muuu Beee, entre d'altres.

Le Palais-sur-Vienne reconeix la tasca de Joan Guillaumet

En el marc del 25è aniversari de l'agermanament, un grup de santjoanins va visitar Le Palais-sur-Vienne durant un cap de setmana, després que la primera part de la celebració es fes al nostre poble el passat setembre durant la Festa Major. En l'acte central, el santjoaní Joan Guillaumet va rebre la medalla de l'ajuntament francès, en reconeixement a la seva feina imprescindible i desinteressada durant tots aquests anys en la comissió de l'agermanament, i també com a professor de l'escola pública santjoanina.

Més de 80 participants al II Ral·li fotogràfic

Desenes de fotògrafs amateurs de llocs com Manresa, Banyoles o Gavà, i d'altres de la comarca i d'Osona, varen passejar amb les seves càmeres per Sant Joan de les Abadesses en la segona edició del Ral·li fotogràfic organitzat pel Grup fotogràfic Abadesses. El premi a la millor sèrie va ser per Enric Santiañez del Grup fotogràfic Cabrerès; Magda Frigola es va endur el premi a la foto de la Vila Vella; Antoni Pagès de l'Associació fotogràfica de Tona es va endur el premi al tema "El més petit de tots"; i la garrotxina Ester Ventí el de "Signes dels temps". Aquesta edició va ser puntuable per a la Lliga Interprovincial de Fotografia.

JULIOL

El Clownia ja prepara la sisena edició

Clownia, el festival somiat per Txarango a Sant Joan de les Abadesses, va exhaurir per cinquè any consecutiu totes les entrades posades a la venda gràcies a un cartell de luxe que comptava amb grans grups de l'escena catalana actual com Txarango, Els Catarres, Roba Estesa, Doctor Prats, Marinah, Amparanoia o Xavi Sarrià sumats a apostes internacionals com els australians The Cat Empire, els alemanys Bukahara, els colombians Doctor Krápula i els argentins Los Caligaris, al costat d'artistes emergents de casa com Marcel Lázara i Júlia Arrey, SUU, Auxili o El Diluvi. La programació gratuïta a la plaça major de Sant Joan de les Abadesses va tornar a acollir milers de persones que durant tres dies han conviscut de manera excel·lent amb els veïns. L'Espai Consciència, un dels trets diferencials del Clownia, va congrega moltíssim públic des de primera hora tant en les xerrades com en els tallers. Aquest espai singular del festival va tornar a confirmar que la rauxa i el pensament crític poden conviure i són necessaris per inspirar noves mirades. Els organitzadors ja estan treballant en la sisena edició, tot i que no se n'han confirmat les dates ni cap més informació.

La bandera multicolor oneja per primera vegada a l'Ajuntament

El dijous 28 de juny se celebra el Dia Internacional de l'orgull LGTB (Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals). Per aquest motiu, l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses va hissar la bandera multicolor al balcó de l'Ajuntament durant aquell dia i durant el Clownia Festival per demanar la plena igualtat jurídica i social i la tolerància per la diversitat d'orientació sexual. El nostre consistori se suma així a la iniciativa de l'entitat TALCOMSOM, que treballa per implementar la llei contra l'homofòbia aprovada fa quatre anys i promou activitats reivindicatives. Al Ripollès, a més del nostre ajuntament, també la varen hissar Ripoll, Campdevànol i Molló, a més del Consell Comarcal del Ripollès.

35 santjoanins han fet la sol·licitud a les primeres beques de la Fundació La Farga

La Fundació La Farga i l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses varen signar un acord el mes de maig per crear la primera convocatòria de beques per a l'obtenció d'estudis superiors oficials i no oficials adreçades a estudiants de Sant Joan de les Abadesses, amb una dotació de 10.000 euros. Es podien presentar les sol·licituds fins a mitjans de juliol i prop de 35 santjoanins i santjoanines es varen interessar per les beques. Aquestes persones sabran a finals de juliol sí se'ls atorguen o no. Aquestes ajudes han estat possible gràcies a la voluntat de les famílies Fisas i Guixà, molt vinculades a la nostra vila, amb la intenció de "potenciar el desenvolupament del nostre territori i la formació dels seus ciutadans".

Proterme crearà prop de 15 llocs de treball després d'adquirir una nau a Llaudet

Els santjoanins Jordi Garriga i David Codinach són els administradors de Proterme, una empresa amb seu a Artés (Bages). Fins ara es dedicava al tractament tèrmic de duresa i elasticitat en peces metàl·liques. Amb l'adquisició de Llaudet, l'empresa diversificarà la seva activitat i hi farà tasques de mecanització i muntatge, sobretot de peces destinades a la indústria de l'automoció. Abans d'iniciar l'activitat, caldrà habilitar-hi els vestidors i fer reparacions a la coberta, entre d'altres. Es preveu que aquest procés s'allargui uns tres mesos. Ara fa uns mesos Garriga i Codinach ja varen adquirir l'empresa santjoanina Taga de Mecanitzats, que segueix en actiu i dona feina a vuit treballadors amb un centre de treball integrat al nucli urbà.

Una carta per als Reis d'Orient

Secció de l'arxiu Municipal XII

Tots, en algun moment o altre, hem fet una carta als reis. D'aquelles en les quals ho demanes tot encara que saps que molt probablement no en rebràs ni la meitat. Les cartes les solem fer les persones i sobretot els infants que, il·lusionats, demanen totes les joguines que veuen anunciades. El document de la secció vindria a ser una carta als Reis d'Orient però feta per l'Ajuntament i els reis no serien Melcior, Gaspar i Baltasar sinó "el Gobernador Civil y Jefe Provincial del Movimiento, Don Ramón Muñoz G. Bernaldo de Quirós".

El Rei d'Orient imaginari i Falangista va venir a la vila el 15 de gener de 1969 i el consistori presidit per l'alcalde José Bosch va preparar la

carta al rei en forma de memòria en la qual recollia o suggeria tot el que li calia a la vila. En total hi ha 23 peticions agrupades per temes i de totes les magnituds, per exemple: fer un tren "playa-montaña", és a dir, unir la vila amb Olot, suprimir la casa de Can Baldomero, ampliar el pont de la Puda, executar la urbanització del Pla del Roser, facilitar l'aprovació d'un nou pla general de la vila, millorar les instal·lacions del "colegio libre adoptado"... Però n'hi ha dues que mereixen una menció a part.

La primera fa referència a la situació econòmica de la vila i s'anota "la industria local es eminentemente textil. No se crean puestos de trabajo nuevos. Las minas de Ogassa han cesado (...) unas 250

personas han emigrado". Per tal de solucionar això, demanen millorar la carretera i rebaixar el preus del sòl industrial. En un altre expedient de l'arxiu hi apareixen les mesures que va fer el consistori per intentar atraure noves indústries i que es va centrar a enviar cartes a les empreses facilitant l'adquisició de terrenys i parlant de l'abundant mà d'obra: es van enviar més de 200 cartes a industrials del país, molts dels quals van contestar agraint l'oferiment però excusant-se. D'entre les moltes empreses que van respondre, n'hi ha dues que avui són multinacionals: els laboratoris Grífols i els perfums Puig.

La segona petició fa referència a la "necesidad de incorporación del municipio de Ogasa al de la villa de San Juan de las Abadesas" i que es basa sobretot en l'escassetat de població, la poca viabilitat econòmica del municipi, sobretot després del tancament de les mines, i les facilitats que posa l'estat per les fusions municipals. Si es produís la incorporació, l'ajuntament de Sant Joan permetria un alcalde de barri, un districte electoral, mantenir les festes locals, mantenir els edificis, les fonts, l'escola, la rectoria... i tenir-hi un oficinista de 10 a 13h.

Com s'ha dit abans, en una carta pels reis d'Orient hi ha moltes peticions que no es compleixen i aquesta ho pot molt ben ser, ja que hi van haver peticions que foren escoltades i d'altres que no. Amb tot, i sabent les dues últimes peticions sempre podrem pensar en: i si s'hagués incorporat el municipi d'Ogassa? I si hagués invertit a la vila Puig o Grífols? I si...

AYUNTAMIENTO
DE
SAN JUAN DE LAS ABADESAS

ARCHIVO MUNICIPAL
DE
SAN JUAN DE LAS ABADESAS

CARPETA N.º 338 L.º 6
DOCUMENTO N.º 22

Año 19 69.

EXPEDIENTE

Conteniendo las peticiones formuladas al Excmo. Sr. Gobernador Civil y a los Delegados Provinciales de Servicios, con motivo de la visita que hicieron a esta Villa el día 15 de Enero de 1.969.

Empieza en 15 de Enero de 1969.
Termina en 23 de Enero de 1969.
N.º de folios que contiene

Visita al Gobernador
por Delegados Prov. de la
Comunidad

“Kènia és molt verge encara, hi ha molts llocs increïbles on no ha arribat el turisme”

zebra, guàrdia urbana... ningú respecta res i és un desastre monumental.

Per altra banda, Nairobi té tota la tecnologia d'una ciutat desenvolupada però dins d'un país subdesenvolupat. Em refereixo que no saben utilitzar correctament totes aquestes eines avançades que tenen i això crea un descontrol bastant important.

Àuria Collell

L'Àuria Collell és una santjoanina de 25 anys que el 18 de gener de l'any passat va marxar a viure a la ciutat de Nairobi, capital de Kènia. Nairobi és la ciutat més gran del país africà amb una població de 5 milions i mig d'habitants i disposa d'una gran activitat comercial i econòmica. Els idiomes oficials del país són l'anglès i el suahili. L'Àuria és optometrista i no va dubtar en fer les maletes quan li va sorgir la possibilitat d'exercir la seva professió a l'Àfrica. L'empresa on treballa, nascuda l'any 1959 a la capital, es diu "Optica" i consta d'uns 300 treballadors i més de 30 botigues repartides arreu del país, posicionant-se com l'òptica més gran de l'est de l'Àfrica. L'oferta inicial de feina era per dos anys, però la companyia pot allargar-li l'estada.

L'Àuria, amb els seus companys de feina

Com apareix la possibilitat de treballar a Kènia?

Un dia, per curiositat, mentre mirava noves ofertes laborals, vaig veure que "Optica East Africa" buscava optometristes per treballar durant 2 anys a Kènia.

En algun moment vas tenir dubtes a l'hora de presentar-te a aquesta feina?

De fet, just al moment de veure l'anunci vaig pensar que era interessant, però no per mi. Mai m'havia plantejat estudiar o treballar fora i de cop i volta anar-me'n a viure a l'Àfrica era una bogeria. Però no sé ben bé perquè, l'oferta de feina seguia al meu cap i vaig decidir informar-me més detalladament sobre les condicions. Un cop vaig decidir tirar endavant, ja no vaig ni esforçar-me a reflexionar si hi anava o no. Ara era el moment de viure una experiència així, i qui sap si mai se'm presentaria una oportunitat semblant.

La companyia és keniana, la majoria dels treballadors també?

Sí, la majoria de treballadors són kenians. Tot i que hi ha també força gent de la Índia, Sri Lanka, Filipines i Espanya.

En una paraula, com descriuries la ciutat?

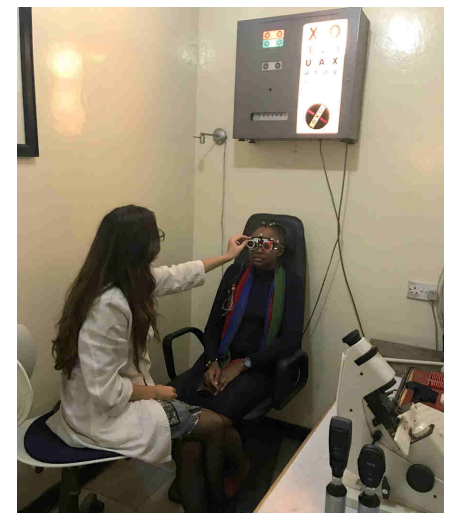
CAOS! El trànsit fa molt mal a la ciutat. Tot i que existeix algun semàfor (els podria comptar amb una mà), senyals viàries, passos de

Has aconseguit sentir-t'hi a casa?

Relativament. Hi estic a gust i com a experiència temporal és espectacular, però no podria viure-hi més de 5 anys. És molt diferent la vida a Nairobi i la vida a Barcelona. Aquí no existeix transport públic decent, per tant a tot arreu t'has de desplaçar amb cotxe o Uber. A les nit no et pots passejar per enlloc i, fins i tot, durant el dia has d'anar amb compte. Tot això fa que no em senti del tot relaxada i a gust com em podria sentir a la majoria de països d'Europa.

A la feina, hi treballes a gust?

Hi estic bé, però no ho veig com una feina a llarg termini. Si véns d'un país desenvolupat, adaptar-se a la manera de treballar de Kènia és bastant complicat. Nosaltres estem

L'Àuria, treballant a l'òptica de Nairobi

El llac Magadi, al sud de Kènia

acostumats a optimitzar, a ser eficaços utilitzant el mínim de temps possible i a que tot funcioni bé, però a Kènia passa el contrari. Aquí tot és “pole pole” que diuen ells, que significa a poc a poc, no hi ha cap tipus de pressa i tot funciona a mitges.

Veus alguna diferència amb les òptiques de casa?

Sí, a Catalunya tot està molt més digitalitzat. A Kènia tot és feina manual, existeixen els ordinadors però pràcticament per fer servir el correu i ja està.

En quant a idioma, parleu sempre en anglès?

Sí.

I el suahili, l'estudies?

Diguem que els meus companys de feina kenians em fan classes gratuïtes diàries, però és molt difícil.

Veus molta diferència entre pobres i rics?

Si, hi ha un salt increïble. A Kènia malauradament la classe mitjana és molt reduïda degut a la gran corrupció que pateix el país.

Com són els habitatges?

La majoria d'habitatges són grans blocs d'apartaments, tot i que també hi ha bastants barris rics com el famós barri de Karen on hi trobes les mansions més luxoses de la ciutat. Aquests habitatges es contraposen amb la imatge de barris com el de Kibera (un dels més grans d'Àfrica). En aquesta zona els habitatges son faveles i la gent hi viu sense llum ni aigua potable.

El nivell de vida a Nairobi és alt?

Sí, altíssim. Nairobi és una ciutat molt cara i això encara marca més la diferència entre la classe rica i la pobra.

Notes el xoc cultural?

Sorprenentment no em va costar molt adaptar-me al canvi. Recordo que quan vaig posar els peus a Nairobi, i vaig ser conscient que ja no hi havia volta enrere, vaig pensar “què carai acabo de fer?”.

Durant tot el dia vaig tenir una sensació de raresa i desubicació que no oblidaré mai. Però el dia següent, començant a treballar i agafant la rutina, ja va estar. La sort que vaig tenir és que no estava sola, vivia amb dos optometristes que ja coneixia de la universitat i si tens algú de confiança, és tot molt més fàcil.

Recentment s'ha format una esquerda considerable al terreny del sud-oest del país. Com preocupa aquesta tema a la societat keniana? I a tu personalment?

La veritat és que es va parlar el dia següent de la notícia i a partir d'allà res. La gent no es veia molt preocupada, per no dir gens, i jo tampoc.

La gent a Kènia coneix Catalunya?

Tothom coneix Catalunya! De fet em fa molta gràcia perquè quan em pregunten d'on sóc i dic d'Espanya, la pregunta següent és “espanyola o catalana?”. Sempre acabo tenint llargues converses amb kenians sobre la independència de Catalunya.

Què és el que més trobes a faltar?

La família, per suposat, i els amics.

És molt típic però quan estàs tan lluny de casa és quan realment ets conscient de la importància que té tenir-los a prop.

Què creus que podries trobar a faltar de Kènia?

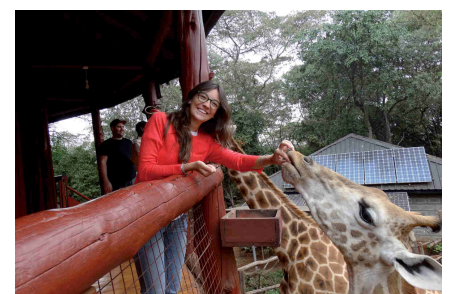
Kènia és molt verge encara, hi ha molts llocs increïbles on no ha arribat el turisme. Poder gaudir d'aquests llocs tan fàcilment serà, sens dubte, una de les coses que més trobaré a faltar.

L'Àuria i la seva germana amb una comunitat Massai

Faveles al barri de Kibera

L'Àuria al Giraffe Center

La Fer a casa seva, on va viure la seva infància i adolescència fins venir cap aquí.

Fer Martínez

La María Fernanda Martínez (43) és coneguda per tothom a Sant Joan de les Abadesses com a Fer. Va venir a Catalunya per només dos mesos... i ja hi porta disset anys i tres mainades!

Faci'ns-en cinc cèntims. D'on ve, vostè?

De la província de Buenos Aires, de Martínez. Martínez és com un poble, però Buenos Aires és molt gran i tot està molt enganxat! Era una vida molt de barri: dels veïns, de sortir a jugar al carrer, fer cabanes en terrenys sense cases... Una infància molt divertida! Tot és una mica lluny, no com a Sant Joan, que tot ens queda aquí mateix: tens la ciutat, la muntanya i la platja a un moment. Aquí, tens la muntanya a un pas. I allà, quan vols anar a la muntanya has d'agafar un avió o

passar un dia en autobús. I la platja, a 400 quilòmetres! És una cosa molt exclusiva: de vacances a la platja s'hi va un cop l'any.

Quines diferències va trobar, amb Catalunya?

La gran diferència? Les estacions de l'any. Jo faig anys a l'agost, i aquí som a ple estiu, mentre que allà són a ple hivern. Això és el contrast més gran de quan vaig arribar. Vaig venir el 2001, quan no havia acabat la carrera. Vaig venir per una beca d'intercanvi perquè tenia clar que havia de marxar de Buenos Aires - no m'agradava que tot fos tan gran, coneixia els veïns del costat de casa però no els de més enllà-. No tenia gens clar on aniria a parar, però. Vaig acabar al Departament d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona, un estiu, per dos mesos. L'experiència va ser molt bona, però la primera impressió va ser catastròfica perquè vaig haver de buscar-ho tot al mapa, i ningú m'havia dit que aquí parlaven català! Quan vaig sortir de l'aeroport de

Barcelona, pensava "m'he equivocat, no sé què vol dir això de SORTIDA". Però tothom m'ha ajudat molt! Vaig arribar amb 26 anys i vaig viure en un pis d'estudiants de Girona, amb la germana d'en Jordi (el seu company). La vida d'estudiant no tenia res a veure amb Buenos Aires. Allà, no s'acostuma a anar a viure a la capital, al centre, i jo havia de fer autobús, tren i un altre autobús per anar a estudiar! I la realitat també és una altra. Una altra cosa que em va sorprendre moltíssim és que les cases no tenen reixes. És el primer que li vaig explicar a ma mare. Allà hi ha més robatoris, inseguretat... Tampoc entenia perquè les botigues feien vacances a l'agost. No para un país, a l'agost! Vaig venir al juliol i agost, i m'ho trobava tot tancat!

I com va arribar a Sant Joan?

Vaig començar a venir a Sant Joan amb la germana d'en Jordi, i així el vaig conèixer a ell. Va ser per la Festa Major, i vam començar a sortir. I

Passejada en família pel barri de la Boca. Carrer Caminito de Buenos Aires.

quan van acabar els dos mesos de l'intercanvi, va coincidir que va esclatar tota la crisi del Corralito a Argentina. Ma mare em va dir que no calia que tornés, que tot estava molt malament. Vaig anar-hi un temps per acabar la carrera, i vaig tornar a Catalunya, on va coincidir que hi havia molta feina (no he tingut mai cap problema, perquè tinc la doble ciutadania). He estat treballant en diferents despatxos d'arquitectura, he anat coneixent molta més gent, els pares d'en Jordi també m'han ajudat i m'han fet de pares... La seva família i els amics m'han ajudat molt. I entre una cosa i l'altra, m'he anat quedant! Ens vam casar el 2007 i ara ja tenim tres fills: l'Abril, en Quim i l'Estel.

Després va esclatar la crisi aquí i es va reduir la feina, però sempre he anat fent alguna cosa. Ara treballo en un despatx d'Olot, fent projectes mediambientals, i també sóc a casa amb la família. També amb l'escola: estic molt vinculada amb l'AMPA.

Què és el que més troba a faltar, d'Argentina?

No gaire coses, perquè estic molt a gust aquí! També s'ha de dir que els meus pares també van venir: ell és català i ma mare, italiana; es van conèixer a Argentina. Quan va

“No sóc la típica argentina: no m'agrada la carn ni el futbol!”

esclatar la crisi, ja eren grans i van venir ells i ma germana aquí. Jo fa 17 anys, i ells fa potser en fa 13 que viuen a Girona. Sí que tinc família allà (oncles, cosins...), que vam anar a visitar-los el Nadal passat. Va ser molt bonic, perquè feia 12 anys que no hi tornava. Ens vam trobar tots els cosins i tots els fills de cosins! Va ser molt emocionant. I hi vam anar per Nadal, que els nens no entenien com podia ser Nadal i ser estiu. Ara s'estimen més el Nadal amb calor. Però ep! El meu primer Nadal aquí, vam estar a -11 graus i nevava... I jo pensava: “on m'he ficat!”. Potser trobo a faltar una mica el menjar, tot i que aquí també és molt bo.

En què s'assemblen i es diferencien principalment Sant Joan i Martínez (Argentina)?

A Argentina era jove i estudiava, i és diferent la vida que faig aquí de la que feia allà. Potser el vincle de

les famílies és el més semblant: ara vivim tots molt estressats, però sempre hi pots comptar. Tampoc sóc de pares purament argentins, i per això no tinc molta costum argentina. No sóc la típica argentina: no m'agrada ni la carn ni el futbol!

I què és el que més li agrada, de Sant Joan?

M'encanta la gent! M'encanta sortir al carrer i saludar. Saludes i coneixes a tothom; potser no saps tots els noms, però tothom em coneix! I això d'anar pel carrer, saludar i parlar amb tothom, m'encanta. Aquesta tranquil·litat, els nens poden anar sols, no hi ha perill... Si necessites desconnectar, aquí hi tens la muntanya a tres passes! Això és fantàstic. També som de tenir amics i fer sopars i trobades. Valoro molt la família i els amics, que sempre hi són. Si necessites res, tothom sempre és a punt. Tinc més amics aquí que allà! Aquí tinc amics del poble, de la universitat, de la feina... Estic molt a gust! Aquí es respira un aire més alegre, més tranquil. A Buenos Aires era diferent.

Fragata Sarmiento. Puerto Madero. Buenos Aires.

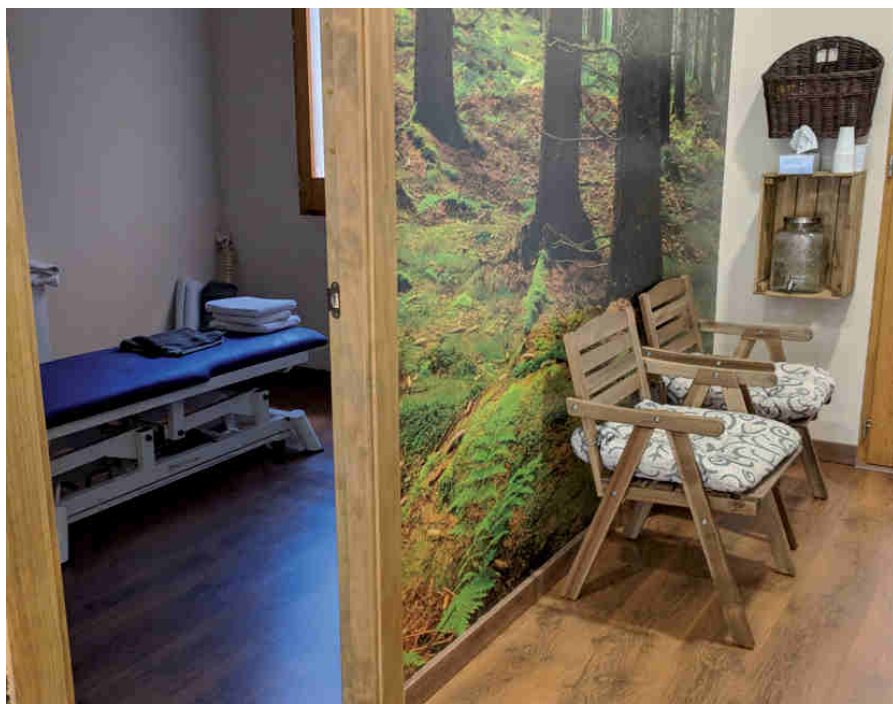

Klúndia

La Klúndia Pérez és fisioterapeuta, osteòpata i recentment ha finalitzat els seus estudis en psiconeuroimmunologia. Va venir a Sant Joan de les Abadesses per allunyar-se de la ciutat, tot i que al principi s'havia de desplaçar a Olot i Girona per treballar en altres centres. Una vegada, un veí va demanar-li ajuda amb una lesió de genoll, i del boca a orella, va començar a tenir alguns clients al poble, fins que s'ha decidit a obrir-hi un local al número 3 de la plaça Clavé, activitat que combina amb les feines que ja feia. Del nou local n'està encantada i li agrada que els seus usuaris li hagin dit que transmet "calma i relax" i que creguin que l'estil els fa pensar en ella. A més d'atendre-hi els clients que ja tenia, també ha tingut moltes primeres visites, fet

que li fa estar molt agraïda als veïns i veïnes. Ofereix una visió holística del cos i analitza les persones com a una unitat amb part física i part emocional, ajudant-les a recuperar l'equilibri del seu cos. Els horaris en què atén des de Sant Joan són dimarts al matí, dimecres tot el

dia, dijous a la tarda, i divendres al matí. A més d'aquests horaris, cada setmana obre alguna tarda més, depenent de la coordinació amb els altres centres. Podeu trucar-la o escriure-la al telèfon 616 672 432 i al correu klundiaosteopatia@gmail.com.

MENTCOS

Coach · Teràpies

mentcos@gmail.com
608.440.004

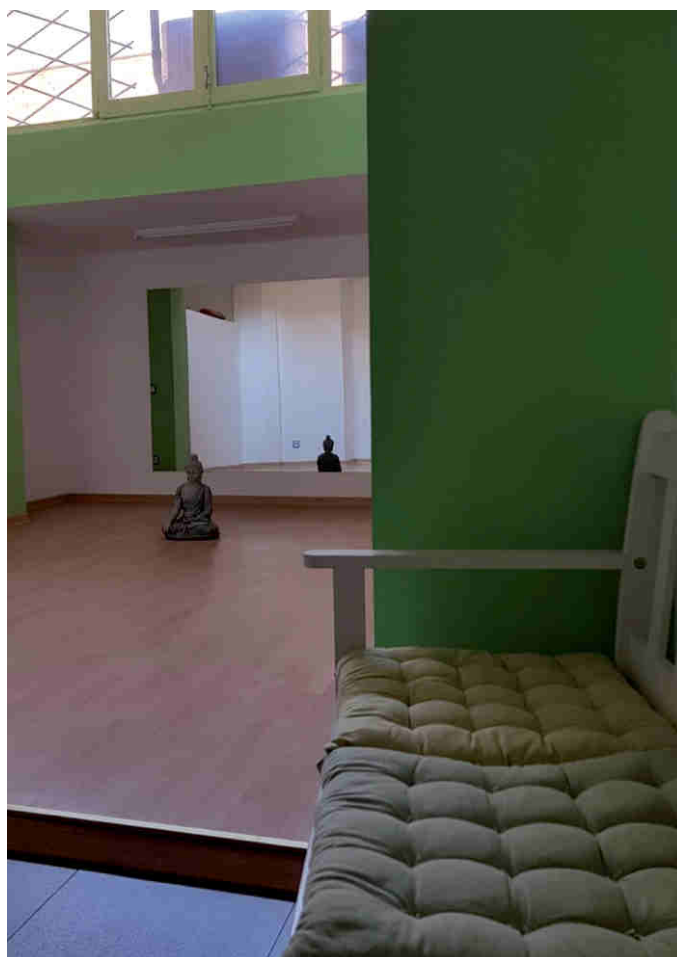
quan canvio, tot canvia · ment sana, cos sa

Mentcos

Des del principi de gener, la santjoanina Anna Colomer ofereix cursos, tallers sobre coach, reiki, quiromassatge, creixement personal, hipnosi clínica, tarot, homeopatia, bioenergètica, teràpia floral, mesoteràpia, auriculoteràpia, i també serveis d'estètica com ara depilació cera i làser, depilació de celles i bigoti amb fils, manicura, pedicura i tractaments facials, des del seu local de la carretera Camprodon número 12.

El seu interès per les teràpies alternatives va néixer de l'experiència personal, quan els metges li recomanaven passar pel quiròfan i ella va començar a investigar altres maneres de tractar-se. Després, pels coneixements adquirits, alguns amics li demanaven ajuda, i quan es va trobar muntant i desmuntant la llitera cada dos per tres, va creure que va ser el moment de deixar definitivament l'hostaleria i dedicar-s'hi.

Tot i que encara viu a Setcases, va decidir tornar a Sant Joan per obrir el negoci. Obre totes les tardes de dilluns a dijous, tot i que també atén a hores convingudes. La trobareu als telèfons 972 722 128 i 608 440 004, i al correu mentcos@gmail.com.

Espectacles del Ripollès

D'esquerra a dreta i de dalt a baix: Maria Mota, Montse Viñuelas, Anna Salinas, Alba López i Alba Lapedra.

Entre bosses de confeti, inflables, trucades i samarretes hi trobem la Montse.

En un despatx atrafegat de Vila Icària és on cobren vida moltes de les festes de la comarca i rodalies. "Arriba l'estiu i la feina es multiplica", explica entre paperassa i decidida a oferir la millor versió del servei. Ella és una emprenedora, una visionària que, fa deu anys, es va tirar decidida a la piscina i va prendre les regnes d'una de les empreses que més ha crescut en els últims anys al poble: Espectacles del Ripollès.

Tanmateix, les arrels de l'empresa estan a Campdevàdol. En Josep Coll va crear Espectacles del Ripollès fa més de tres dècades i, un cop va decidir jubilar-se, veient que cap familiar volia seguir amb el negoci, va donar a la Montse l'oportunitat

d'absorbir-lo.

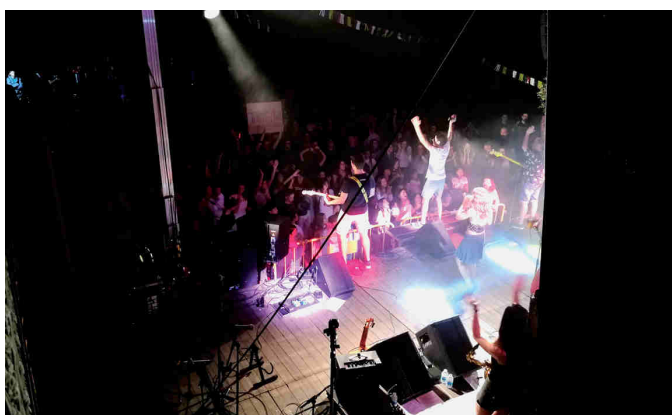
Quan en Josep va decidir deixar l'empresa, però, la nostra protagonista no estava al Ripollès: ella i la seva parella havien decidit llançar-se a l'aventura i fer la volta al món en un any. Un cop a casa, veient l'atractiva oferta, la Montse va decidir tirar endavant i gestionar el seu propi negoci.

Any rere any l'empresa ha anat creixent: els bolos es multipliquen, els clients es consoliden i el nombre de treballadors cada vegada augmenta més. Potser és la naturalesa del producte que ofereix l'empresa l'impulsor de la creixuda dels últims anys. La festa és el punt clau d'Espectacles del Ripollès, l'organització de festes de tot tipus i per a tots els públics.

Un dels elements que fan destacar el negoci el trobem en l'oferta per als més petits: el ventall d'activitats destinades als nens és enorme i segueix creixent. Festes de l'escuma, inflables, xeringades i espectacles propis són alguns dels bolos que més èxit tenen i que més expectació suposen per part dels més xics.

Un altre dels serveis oferts per l'empresa que més tirada té són les activitats nocturnes. Queralbs, Pardines, Planoles... són alguns dels pobles que han confiat en Espectacles del Ripollès per coordinar, decidir i configurar els concerts de les seves festes majors.

Sota l'eslògan "Ho tenim tot per a la teva festa", l'empresa s'ha estès per Catalunya i, pel que sembla, queden molts anys de festa i diversió de la mà d'Espectacles del Ripollès.

Una de les coses que més agraden a en Xavier és anar al mercat a triar ingredients.

Xavier Arrey Vergés, un xef format entre fogons internacionals

Barcelona, París, Roma i Girona són les ciutats que han cuinat la sorprenent trajectòria d'en Xavier Arrey Vergés. Després d'anys d'horaris impossibles, ara ja en fa 15 que és el xef de l'Hotel Carlemany de Girona, on ha trobat certa estabilitat.

L'hotel està obert tot l'any i s'hi celebren moltes activitats. Hi ha l'Indigo, el Pati Verd i la cafeteria. Sempre hi ha moviment. "L'avantatge que tinc aquí és que hi ha una estructura de gent i

d'equip, una plantilla que fa que et puguis organitzar. M'ha permès tenir la tranquil·litat de desenvolupar una família." En Xavier explica que, com a xef, s'ha d'ocupar sobretot de la gestió, econòmica i de personal. També s'encarrega de les cartes i de pensar els plats.

Pel que fa als clients, diu que allò de la pensió complerta ja s'ha acabat: "Els clients de l'hotel dormen aquí però no vol dir que hi mengin. Estem relativament al

centre de la ciutat i la gent té les portes obertes per entrar. D'alguna manera tu els has de captar i retenir." Aquest any, concretament, fan moltes celebracions de divuit anys. "A més, tenim molt turisme de bicicleta, gent que porta la bici a l'habitació com si fos la seva parella. Això es reflecteix molt amb els esmorzars. Si volen sucxs detox, et trobes fent batuts d'espínacs, amb gíngebre i bròquils... al final es tracta de saber-se adaptar." Explica que molts clients vénen de Barcelona i de Madrid gràcies a l'AVE, estan a cinc minuts de l'estació. Abans només tenien el Pati Verd, era un restaurant gastronòmic: menú degustació, cuina d'autor... però després de la crisi es van haver d'adaptar. Tenen la cafeteria oberta 365 dies a l'any, que s'ha convertit en un centre neuràlgic per a la gent del barri i de Girona.

El seu interès per la cuina li ve de jove, de quan estudiava per tornador-fresador a Ripoll. Quan va començar la mili, també a Ripoll, necessitava diners, així que va començar a treballar a l'hotel Grèvol, a Llanars. Allà va descobrir la cuina. Com que va veure que li interessava, es va bellugar per anar a estudiar a Barcelona, a l'escola d'Hosteleria Hoffmann. Un cop obtingut el títol, va passar per diferents restaurants, fins que va fer el salt a París. "Vaig pujar a París per dos mesos i m'hi vaig acabar quedant tres anys i mig. Va ser genial. Vaig viure una gran experiència, amb unes cuines

immenses i en una ciutat meravellosa”.

“Vaig insistir molt per anar a París, sobretot a través de cartes, però vaig ser molt gentilment rebutjat al principi”. Un company seu tenia contactes amb el xef del Crillon, en Cristian Constant, i li va fer una carta de recomanació. “Jo havia interpretat que d’alguna manera ja m’havien obert les portes. Vaig deixar Barcelona, em vaig enrotllar la manta al cap i vaig marxar cap a París. Amb la meva gran bossa i la meva carta de recomanació.”

Havia estat caut, però, sabia quins permisos li demanarien. Així doncs, demanant indicacions als parisencs, es va presentar allà. “Vaig acabar en un soterrani. De cop, se m’obre una cuina immensa plena de gent vestida de blanc i una peixera plena de llamàntols.” Va arribar allà i el xef va quedar parat: “Hem parlat però no hem concretat res”, li va dir. Es va veure mort. El xef va trucar a l’oficina de recursos humans. Li van demanar els papers, que tenia en regla i ordenats. “Van quedar fotudes. Em van dir que dilluns següent m’hi volien a treballar.” Aquell primer cap de setmana explica que va gaudir moltíssim de la ciutat: el centre Pompidou, la

“Mai no m’ha semblat que anés a treballar”

Torre Eiffel... va caminar de nit i de dia. Es va situar en una pensió amb una habitació petitíssima i es va presentar a treballar allà el dilluns següent. “L’avantatge que jo tenia és que, amb 21 anys, ja tenia una mica de recorregut fet. No és que fes nosa”. Així és com va començar a treballar al Crillon. Al cap de poc temps li van demanar de quedar-s’hi.

“Al Crillon, al xef només li podies dir oui xef, però tota l’escala era així, només et podies dirigir al teu superior sota aquest concepte”. Com a anècdota, explica que quan algú deixava de treballar al Crillon, entre tots feien la “copa de comiat”, ajuntaven diners i compraven llibres de cuina per fer un regal. Just després d’acabar la copa, l’agafaven, el lligaven i li podien fer totes les gamberrades que volguessin. Cadascú guardava coses durant el servei, com tripes de peix per exemple, i se’n feia una pasta per tirar-la per sobre del qui marxava. “Aquell dia no tenies dret a rèplica”, explica en Xavier.

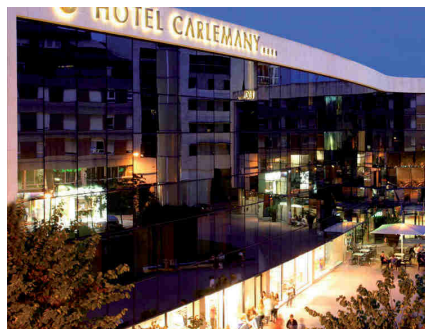
Aquí no s’acaba l’aventura, però. Al cap d’un temps van canviar de

xef, perquè obria un altre restaurant. En Xavier, que aleshores feia d’stager al Crillon, va marxar a treballar a la Table d’Anvers. Ell hi anava disposat a fer d’aprenent o d’ajudant, però finalment li van oferir feina com a cap de cuina. Al principi no s’ho creia: “A mi que m’agrada pujar les escales d’esglaó a esglaó i me les estaven fent pujar de tres en tres. No em creia preparat.” Així doncs, després de tan sols dos anys allà, ja era cap de cuina. Explica que hi va passar un temps fantàstic, que va gaudir i aprendre moltíssim. “He confós sempre gaudir de la feina amb fer feina. Quan t’agrada el que fas, deixa de ser una obligació. Mai m’ha semblat que anés a treballar”. Explica que durant aquella època, la seva vida es resumia en l’expressió francesa métro-boulot-dodo (metro, feina, dormir). Ho gaudia molt, però també era difícil a vegades.

Com a cap de cuina, procurava que dissabte a la nit, quan havien tancat el servei, tothom marxés descarregat d’adrenalina. Explica que quan ja havien netejat la cuina, agafaven una galleda amb aigua i li tiraven pel cap a algú. “Hi havia dies que havíem perdut una sabata i tot pel carrer, perseguint-nos amb l’aigua.

La Villa Médici cada any acull uns 15 residents de diferents àmbits artístics

L’Hotel Carlemany, on en Xavier Arrey fa de xef del Pati Verd i de l’Indigo

Interior del restaurant de l’Hotel Crillon de París

D'aquesta manera tothom se n'anava tranquil."

Un dia al restaurant els va arribar una carta que parlava de la Vila Mèdici, que pertany al ministeri de cultura francès des del 1803. La Vila és un palau situat al centre de Roma, on cada any hi conviden pensionaris: pintors, escriptors, cineastes... una fauna molt artística. Per primer cop, s'obria una plaça a les arts culinàries. "Ho vaig trobar molt interessant. Vaig dir: treballaré el llibre del Sent Soví, el primer receptari europeu, escrit en llengua catalana." De manera que va pensar de presentar un projecte sobre el llibre, va fer una carta de presentació, va enviar el seu currículum i va passar les primeres proves. El projecte consistia a posar en contemporani totes les receptes del Sent Soví, revisar-les i actualitzar-les. "Vaig presentar-lo a Le Grand Arc de la Défense, davant una taula llarguíssima plena de gent que em feia preguntes sobre el projecte. No me'n recordo de gairebé res perquè estava flipant, hi va haver un moment que tenia la sensació que levitava." Més endavant, va rebre una carta dient que estava convidat a ser un dels pensionaris de la Vila Mèdici durant un any.

Quan es va saber que s'obria la plaça de les arts culinàries, un productor va contactar amb ell. La Vila Mèdici era un lloc enigmàtic, que ningú coneixia i que per primer cop oferia la plaça a un cuiner. El paper d'en Xavier, d'aplegar tothom al voltant d'una taula, donava una oportunitat

Xavier Arrey al vestíbul de l'Hotel Carlemany

excepcional per conèixer els secrets de la Vila. Aquesta idea va acabar traduint-se en un documental, Vila Medici, un année particulière, que narra l'experiència dels pensionaris des del punt de vista d'en Xavier.

"Vaig passar una vivència brutal a Roma, van ser entre 8 i 9 mesos. A París es deia: on a la tête dans le fourneau, perquè tot el dia estàvem dins la cuina, ajupits i treballant. En canvi, a Roma no teníem horaris, hi havia una biblioteca immensa, amb un munt d'activitats programades i de trobades." A més, tenien convidats i hi podien convidar gent. Explica que a vegades anaven al mercat de Vittorio Emanuele, on cadascú havia de triar un ingredient i, quan arribaven a la cuina de la Vila, en Xavier cuinava alguna cosa. "Allà tenies el teu salari i interactuaves amb l'altra gent. Un clima brutal i completament oposat al que jo estava acostumat. Em va donar unes visions panoràmiques i se'm va eixamplar molt la mirada".

Quan es va acabar, li van donar l'opció d'anar-se'n a Los Angeles, però va preferir tornar a Girona. Va estar treballant a dos o tres llocs i després ja va buscar una mica d'estabilitat. "Hi ha una edat en què o bé vas treballant i pujant a nivell professional, però alhora a nivell personal es va desequilibrant la balança, o bé busques un punt d'equilibri. Volia tenir criatures i poder-me'n cuidar."

La seva filla, la Carlota Arrey, precisament ara és una de les nenes del grup musical Macedònia, un nom de grup molt escaient per la filla d'un cuiner. Explica que va començar com una broma de càsting i ara ja porta un any i mig formant-ne part. "Han estat molts anys a pinyó fixe. Al cap d'un temps de néixer la meua primera filla vaig detectar que arribava a casa i no em feia cas. No em veia mai i em penalitzava. Aleshores valeres què has de fer amb la teua vida, llavors és quan comences a moderar-te i a buscar espais d'equilibri."

Instantànies d'una cooperativa a ritme de jazz

Per l'escenari de la Coope hi van passar els principals músics de jazz del país, com Ton Pujol, a la dreta de la foto

Pep Ricart i Ferran Miquel recorden l'època daurada d'un establiment que va deixar empremta durant tres anys d'activisme musical

L'interior d'un bar és un indret que diu bastant de la mena de persones que l'acaben freqüentant o que els propietaris pretenen que així sigui. Existeixen establiments que tenen

la personalitat d'una trista peixateria i, normalment, els clients són peixos bullits i insubstancials, gairebé sense ànima. D'altres, en canvi, tenen les seves parets impregnades de somnis i promeses, amb el mateix regust de fusta i pedra que alguns dels whiskys que s'acumulen al seu taulell. Si no fos perquè ara seríem molt més vells,

ens hagués encantat estar al The Cavern d'Hamburg, al febrer de 1961, quan hi actuava un prometedor grup de Liverpool. Tampoc vam arribar a gaudir massa de l'Acadèmia Catòlica La Lira de Ripoll, de la qual amb prou feines en recordem els vermuts d'escopinyes i les taules de billar on sempre hi trobava un client jove

L'art dels cartells per anunciar les actuacions de la Coope és un altre actiu d'una època daurada de la cultura santjoanina

i ros que intentava emular Paul Newman, però amb els dits intactes.

A la Coope, evidentment també hi vam arribar tard, com ens ha passat gairebé en la majoria d'àmbits d'aquesta vida. Al bar de l'edifici del carrer Teòleg Jurista Corriols la música jazz seguia formant part ineludible a mitjans de la dècada dels noranta, però només pels sons que emergien de l'interior dels altaveus connectats a un tocadiscs. Un dissabte al vespre, un jove s'hi va deixar caure repartint uns quants exemplars de Fimosis, un fanzine de nom volgutament provocador en una època on internet encara era un idea llunyana del què acabaria esdevenint. Durant alguns anys van perguenyar-lo una colla d'aficionats a la subcultura, fins que ens vam adonar que gairebé només els autors n'eren els únics lectors. L'home que hi havia a la barra va dir que els podien deixar, tot i que mai es va saber si es van vendre o bé van acabar a les escombraries. De fet, no recorden si van tornar-hi per cobrar-los o si quan van fer-ho els van donar més aviat llargues. Jurarien, això sí, que aquesta segona opció seria la bona.

El cas és que la Coope semblava aleshores un local fosc i acollidor, amb una atmosfera envejable amb els fantasmes dels grups que hi havien tocat en el passat adherits encara als racons de l'establiment. Però quina història s'amagava precisament darrere les seves parets? Les més secretes s'hi van quedar per sempre, i seran producte de les llegendes urbanes que com tot municipi, Sant Joan de les Abadesses també atresora. La que us explicarem aquí és molt més convencional i constatable.

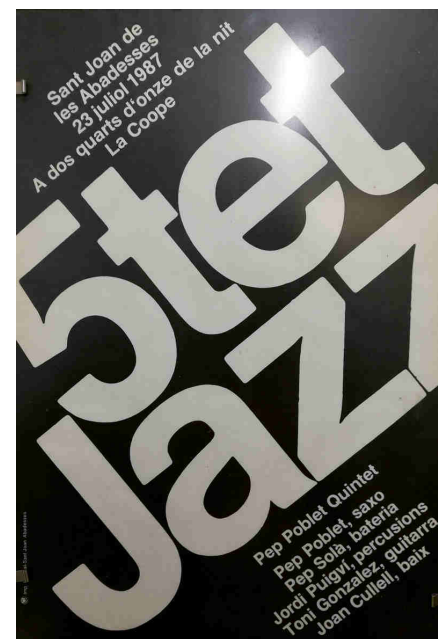
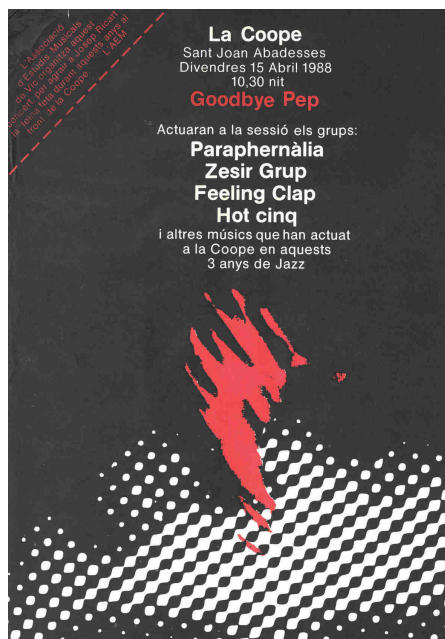
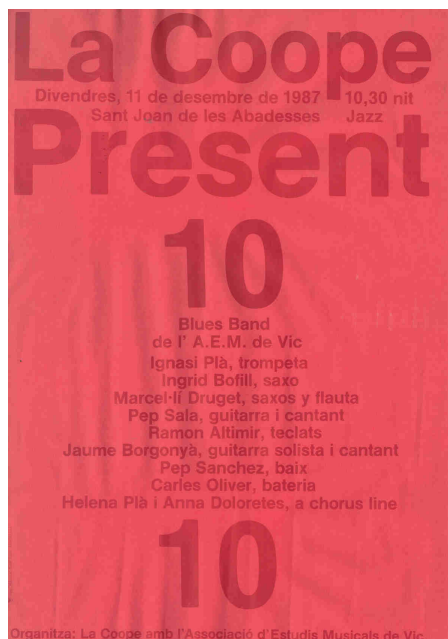
L'any 1910 diverses famílies van fundar la Cooperativa de Consum la Constància Sanjuanina, a fi d'aconseguir productes de consum bàsic de més qualitat i preu més econòmic. El 1930 la cooperativa va passar anomenar-se Cooperativa Comamala. Els Comamala eren una nissaga de metges santjoanins, entre els quals el cirurgià Joan Comamala, el seu fill Pal·ladí, i el seu nét Josep, que va morir a Sant Joan mateix el 1903, amb 32 anys. El 1936 es va batejar un dels carrers on hi havia la cooperativa amb el nom de Comamala. Feia nou anys que ja funcionava la sala de ball com a complement lúdic de la tasca

més econòmica de la cooperativa.

El regidor Ferran Miquel recorda com, durant la seva infantesa i joventut, la cooperativa "era una societat que oferia descomptes als treballadors del poble, sobretot als vinculats a la fàbrica Espona". En aquella època, als anys seixanta, hi havia l'economat a la planta baixa, amb un obrador on també es gestionaven embotits, i al primer pis la sala de ball i cinema. Quan es feien concerts o actuacions de cançó popular "arraconaven els seients i l'estufa per deixar espai per ballar", recorda Miquel.

Va ser a mitjans de dècada dels vuitanta quan es van organitzar els primers concerts de jazz. Andreu Bassaganyas era aleshores regidor de cultura, i va ser juntament amb el mateix Ferran Miquel en el paper de programador dels concerts, qui van auspicar aquesta època daurada per les actuacions musicals a Sant Joan, amb Pep Ricart al capdavant de la sala.

Amb només setze anys, en Pep va fer-se càrrec de la Coope com tothom coneixia el Cafè de la Cooperativa, local social i punt de reunió santjoaní. Durant tres anys,

va acostar a tota la comarca una de les seves grans passions, la música en directe i, concretament, el jazz, convertint Sant Joan una vegada més en el centre cultural de la comarca. En aquella època ja hi havia molta "cultureta de jazz" diu el Pep, començava la febre per aquesta música d'arrel afroamericana.

La primera actuació musical de Jazz a la "Coope" va ser organitzada l'any 1985 dins el cicle de música que es va dir Juliol Cultural. Amb el grup Barcelona Traction de banda sonora, el cafè santjoaní es va transformar en una autèntica cova de jazz i espelmes com a focus donaven a l'espai la intimitat necessària per rebre el ritme dels primers contrabaixos, trompetes i bateries.

En Pep ho tenia clar i va enredar tota la família per cuinar, servir i ballar a ritme de jazz. Entre tapes, garro, cap de vedella, calamars i ossos d'espina, va organitzar la primera sessió d'aquesta música mil·lenària. La primera va ser gratuïta, ja que es va fer conjuntament amb l'emissora de ràdio la Veu de Sant Joan. Per popularitzar els ritmes minoritaris del Jazz, a la comunitat santjoanina i ripollesa influenciades ja per la "movida madrileña", el Pep va oferir preus assequibles i va

aconseguir una continuïtat: un de cada quatre caps de setmana, la Coope fimbregava amb els singulars i genuïns ritmes del jazz amb grans actuacions com la de Max Sunyer, membre dels Pegasus, la Vella Dixieland, grup consagrat de jazz clàssic, i altres grups vinguts sobretot de la Plana de Vic, ja que existia una amistosa relació amb l'Associació d'Estudis Musicals de Vic. En Pep Poblet, recorda Ferran Miquel, també va ser una peça important a l'hora de portar músics a la sala.

En aquella època va destacar també la gran tasca comercial i publicitària que realitzava el Pep, ja que la majoria d'actuacions estaven patrocinades i anaven anunciades en acurats i enginyosos cartells creats tots ells per Jordi Canelles, que passaven a ser a més a més d'un reclam per a tothom, petites "obres d'art" per la subtileza i enginy del seu disseny.

Ara, en Pep mira enrere i no pot evitar somriure, una riulla que s'encomana, tot recordant anècdotes que no poden faltar en un local tan peculiar, el que era un "café" d'esmorzars i vermuts variats al migdia, amanits amb vi d'Allela, a la nit es baixava la il·luminació i es convertia en un local de vetllades rodones on els escenaris es muntaven damunt dels billars, i

l'extractor acompanyava les notes inicials de balades increïbles. Al cap d'avant d'un espai intergeneracional en Pep servia els 2x1, dos tubs de ginebra amb cola, i feia fora a cops de sífo a tots els noctàmbuls que es negaven a abandonar la barra.

En Pep se sent molt agraït a tothom que li va fer costat, i té clar que fou possible també gràcies al permís de l'Ajuntament i la simpatia que despertava vers als veïns. "L'Obispo" comenta, tampoc deia res, referint-se a la tolerància de la benemèrita d'aquella època, tot i que la SGAE ja començava a tocar els nassos.

El 2018 la música jazz ja no s'escola per les finestres de l'antiga cooperativa. Com a molt quan algun programa de La Veu de Sant Joan encerta a posar peces de Charlie Parker, Duke Ellington o Ella Fitzgerald, i algun veí del barri la té sintonitzada al seu aparell de ràdio, les trompetes, el saxo, el piano o una veu negríssima, tornen a fer topar els seus decibels a les parets dels carrers amb més històries del municipi. És aleshores quan tot torna al seu lloc, ni que sigui per alinear passat, present i futur en una seqüència d'arquitectura, cultura i lleure que no ens pot fer oblidar que l'activisme santjoaní no és exclusivament patrimoni actual.

JAZZ

Peter Delphinich donà una lliçó de bon jazz a Sant Joan

Jordi Vilatorrada

Sant Joan de les Abadesses – El primer lloc on va tocar Peter Delphinich va ser a Sant Joan de les Abadesses, al local de la Coope que ara és el club de tennis, que avui dia és Sant Joan dels Països Baixos, que avui dia és el club de tennis, que avui dia és el club de tennis, que avui dia és el club de tennis...

Jazz a la Coope
Sant Joan de les Abadesses
Divendres, 5 Febrer 1988
10,30 Nit

Feeling Clap
Toni Mora - Baix
David Espunyà - Bateria
Ramon Trias - Guitarra
Xevi Mayola - Guitarra

PETER DELPHINICH, SAXOS SOPRA I BARÍTON, I EL TRIO "SOL LAURI FERNANDEZ, BATERIA, SERGI SALA, BAIX. J. Ma. OLIVER, C

II Ra·li fotogràfic organitzat pel Grup fotogràfic Abadesses

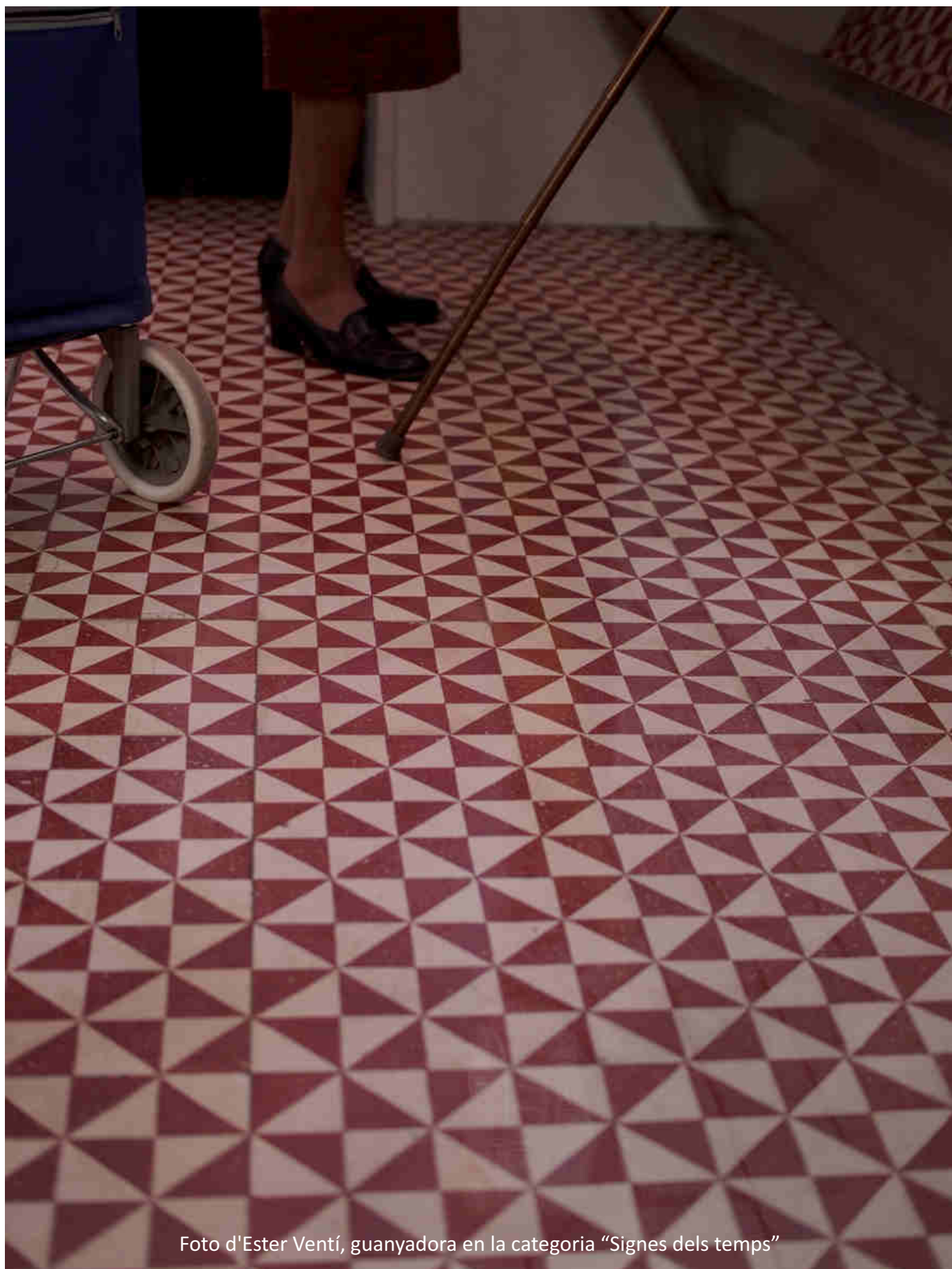

Foto d'Ester Ventí, guanyadora en la categoria "Signes dels temps"

Brindem pels 25 anys de la Coral Jaume Nunó

És dijous, passen poc més de cinc minuts de les cinc de la tarda i, en aquests moments de l'any, a fora al carrer ja comença a fer bon temps. Aviat ens tornarem a acostumar a veure els bancs del passeig o la vora de pedres del jardí de Sant Pol plens de vida i de conversa. Al Palmàs, però, la rutina de les cartes continua com un ritual. Anem pujant pisos i les baralles amistoses entre companys de botifarra del bar es van barrejant amb les notes d'una escala musical d'un piano, replicades a l'instant per un grup de veus.

L'Anna Julve, tècnica de Joventut i del Centre Cívic, i jo, entrem intentant no cridar l'atenció i no trencar el ritme de l'assaig, però no passem desapercebuts, potser la gravadora de so que portem a la mà o potser perquè tenim una edat que contrasta la del grup. Me'ls imaginava parlant, esperant

que hi hagués quòrum per començar l'assaig, però tots els que podien ser-hi ja hi són, amb la carpeta i les partitures a la mà esperant que acabin els exercicis de veu. "Som responsables, intentem no fallar mai", m'expliquen quan aturen l'assaig i els dic que no esperava tanta puntualitat. Sempre havia pensat que amb l'edat les persones toleràvem menys rebre ordres dels altres, però m'expliquen que si no s'imposessin disciplina, la coral no hauria fet 25 anys. La pianista i compositora Maria Teresa Monclús n'és l'actual directora, i qui vetlla perquè tot soni el millor possible, i això exigeix prendre's seriosament els assajos. "Ens amenaça que marxarà, si no fem bondat", bromeja la Mercè Descamps. Durant deu minuts em passejo per la sala escoltant la directora i els cantaires, asseguts a les cadires, i me n'adono que la

disciplina no està renyida, ni de bon tros, amb el bon humor. De fet, durant l'assaig tothom fa cas a la directora, però quan ella no porta la batuta, els cantaires i ella expliquen obertament les seves diferències sobre el repertori. És un grup molt heterogeni, però just aquests caràcters i singularitats contrastades són les que teixeixen l'harmonia que podem escoltar quan pugem a un escenari.

La majoria no tenien coneixements musicals previs ni havien cantat abans, tret dels missaires, que s'arranquen amb "senyor tingueu pietat". Per a mostra, un botó. Hi ha qui recorda haver cantat en llatí, el Salve Regina, a Ogassa. Qui fa més temps que canten són la Isabel i l'Esperança, que fa prop de 20 anys que hi són. Cap d'ells aspira a fer una carrera musical. Són conscients de l'objectiu del grup: "Ens va molt bé per sortir de casa

i arreglar-nos, és una distracció”, diuen quasi a quatre veus. De totes maneres, tenen interès a millorar i demostren que la idea que l’edat no és un impediment per aprendre música. La directora, per exemple, s’ha posat com a objectiu passar dels papers on només hi ha la lletra i el cant

d’oïda, a les partitures i saber els símbols musicals més elementals. Hi ha sis membres de la coral, a més, que també estudien solfeig i piano. També varen aprendre alguna cosa de solfa amb Josep Navarro, qui fou el primer director de la coral, fins que Monclús va agafar-ne el relleu ja fa més de deu anys. Un dels altres propòsits de la pianista i compositora, és arribar a cantar cançons més complexes o a més veus: “Els objectius me’ls marco jo, vaig mirant i rumio segons la gent que som”.

També hi ha espai per a la socialització, fins i tot amb

persones d’altres pobles. “Ens agrada molt sortir a cantar i que d’altres vinguin”, expliquen. “El que us agrada, sobretot, són els dinars”, diu Monclús. Els demano si es canta bé després de dinar, i m’explica la directora que normalment es dina després d’actuar, i que si es fa a l’inrevés, prefereix que no beguin, que “després tot s’espalla”. La Mercè Descamps, però, expressa una altra opinió tot rient: “Una vegada vàrem beure xampany i va quedar un concert preciós i ens vares felicitar!”. Obriu una ampolla de cava o de xampany, i celebren-ho, que us ho mereixeu. Per molts anys més!

Mecanitzats del Ter

consolida la seva aposta per Sant Joan ampliant la seva nau de Cal Gat

Des de fa 20 anys, l'empresa Mecanitzats del Ter, sota la direcció i gerència de Joan Capdevila, es dedica al mecanitzat de peces metàl·liques per a altres empreses del sector. Està especialitzada en components de motors d'electroventilació i en l'elaboració d'eixos i altres components per a motors. Els seus clients principals són Soler & Palau, Maraz i Temic. La seva activitat va començar l'any 1998 al polígon Els Pintors de Ripoll, però l'any 2001 es varen traslladar al

polígon industrial de Cal Gat. Actualment té poc menys de 30 treballadors, cinc dels quals són del nostre poble, i té una facturació d'1.200.000 € anuals.

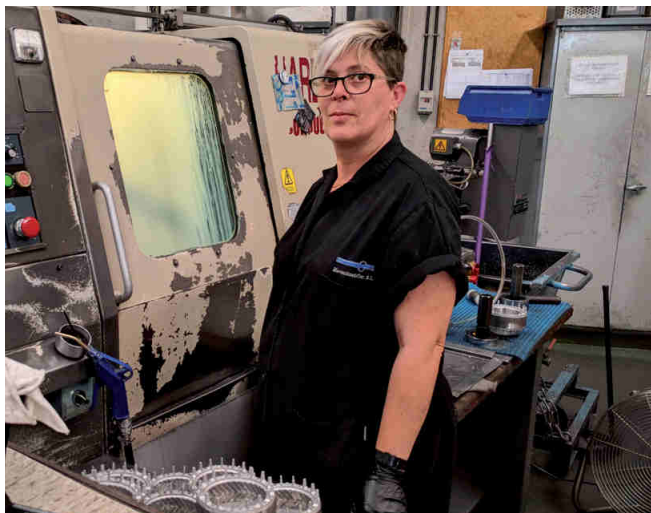
Aquestes dades, però, poden augmentar en els pròxims mesos, ja que l'empresa creixerà en 500 metres quadrats, fins a tenir-ne poc més de 2.000, consolidant el seu compromís i la seva aposta pel nostre municipi. Aquesta ampliació permetrà instal·lar nova maquinària, com ara un vuitè torn de control numèric de doble

capçal, a més d'altres aparells. S'espera que les obres estiguin enllestides aquesta segona part de 2018 i que el creixement repercuteixi en la incorporació de dos nous treballadors.

La nostra revista, com és habitual, busca explicar les històries dels santjoanins i santjoanines i, amb aquest objectiu, varem acostar-nos a les instal·lacions de Mecanitzats del Ter per poder parlar amb alguns dels seus treballadors santjoanins.

Maribel Fernández

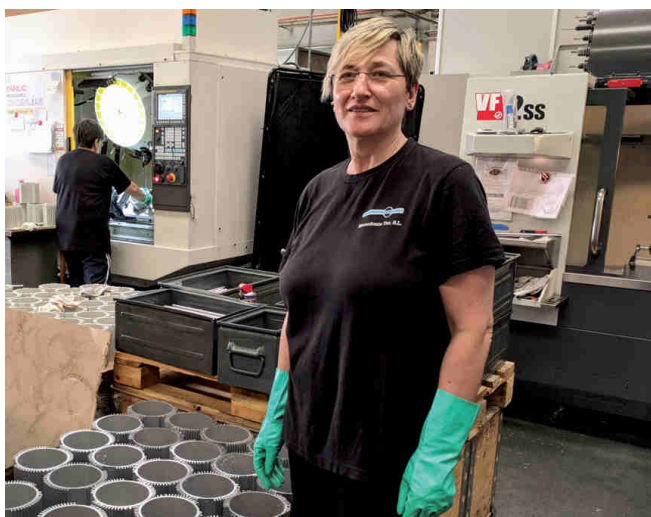
La Maribel Fernández venia del ram del tèxtil. Treballava a Hilaturas Gerundense (a l'antiga Cotolla) quan l'empresa va tancar. Llavors tenia 37 anys i un fill de dos anys i mig. Va tenir la sort de trobar feina de seguida, i no li va caler ni agafar-se l'atur perquè encara li quedaven uns dies de vacances, que li varen servir per enllaçar una feina amb l'altra. Havia treballat en el món de l'hostaleria, a la tèxtil, però mai en una metal·lúrgica: "Quan vaig entrar em demanava: «Què és tot això?»". De mica en mica va anar aprenent l'ofici i ara creu que és molt més tranquil que la feina que feia a la filatura. La Maribel repeteix les paraules d'en Toni: "És com si treballéssis en família. S'hi està molt bé. Tu t'adaptes a ells, i ells a tu".

Toni Moya

En Toni Moya és oficial de primera. Aviat farà un any que hi treballa i és una de les darreres incorporacions a l'empresa. El seu cas és el del contrari de molts joves que han de marxar per treballar fora de la comarca i esperem que no sigui una excepció, sinó la confirmació que la situació està canviant. Ell, la seva dona i les seves dues filles de 8 i 10 anys varen deixar Sabadell per venir a viure a Sant Joan de les Abadesses, on explica que s'han adaptat molt bé: "Volíem desconnectar de la contaminació i de l'estrès d'una ciutat". Després d'arribar al Ripollès, no li va costar gaire trobar feina. Confessa que aquest primer any els servirà "per tantejar el terreny" i decidir si s'hi queden. De moment però, a Mecanitzats del Ter hi està molt bé: "És una empresa familiar i tots fem pinya, l'ambient que hi ha és molt bo". Reflexionant sobre el futur de la indústria metal·lúrgica al Ripollès, Moya explica que encara queda camí per competir amb una ciutat en termes econòmics: "Està creixent i encara ho ha de fer. Crec que s'ha d'intentar vendre producte fora de la comarca per ser més competitiu".

Sílvia Canal

Tot just feia vuit mesos que hi treballava en el moment de l'entrevista, però ja s'hi troba com a casa: "Entres aquí i és com si els coneguessis de tota la vida". Venia de treballar en un restaurant i ha passat de cuinar plats, a cuinar peces: "M'agradava estar a la cuina, però era molt lligat i volia fer alguna cosa per estar més temps amb els de casa. Quan tens una certa edat, és molt important poder estar amb la família". Com en altres casos, la seva falta d'experiència es compensa amb les seves ganes d'aprendre i amb l'ajuda dels companys: "No havia remenat mai ferros i el primer mes em va costar, però ja ho tinc superat". També destaca la proximitat: "Fem un cotxe amb la Maribel i venim juntes. A vegades, depenent dels torns, som tres".

Garbo, l'espia del dia D, a Sant Joan de les Abadesses

Joan Pujol quan feia el servei militar, a principis dels anys 30

En el número anterior d'aquesta revista, en Joan Garcia ens portava una història d'espies que tingué com a escenari Sant Joan de les Abadesses, on l'any 1941 fou detinguda Virginia Hall. En aquest número és el torn d'un espia encara més famós, Joan Pujol Garcia, "Garbo". Intentarem reconstruir les seves passes a Sant Joan durant la Guerra Civil.

Joan Pujol García (1912-1988) és conegut mundialment pels seus noms secrets: "Garbo" pels aliats, "Arabal" pels alemanys. Probablement, és l'agent doble més important de la història. Guanyant-se la confiança dels serveis secrets alemanys, es va oferir a l'espionatge

britànic. En una de les operacions estratègiques més importants de la segona Guerra Mundial, va teixir una xarxa tant extensa com imaginària d'informadors a tota la Gran Bretanya, aconseguint finalment enganyar els alemanys fent-los creure que el desembarcament seria a la zona de Calais i no pas a la Normandia. Les hores que es guanyaren gràcies a aquest engany foren decisives per al desenllaç final de la guerra. Fou condecorat tant pels aliats com pels nazis, que li atorgaren la creu de ferro, ja que els va fer creure fins al final que la seva aportació havia estat molt valuosa. Acabada la guerra, Pujol s'efumà i es va fer córrer que havia mort. En

realitat s'establí a Veneçuela, i la seva identitat real no va transcendir fins que el 1984 el periodista Nigel West va descobrir la seva identitat. Amb l'ajuda de West, Pujol va escriure la seva autobiografia¹, on va revelar moltes dades de la seva vida, entre d'altres les seves peripècies durant la Guerra Civil espanyola. És en aquest llibre on explica el seu pas per Sant Joan, un fet que molts santjoanins desconeixen i que tractarem d'explicar en aquest article.

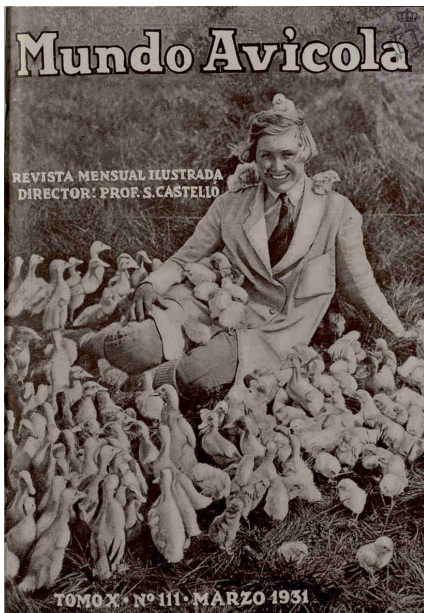
Qui era Joan Pujol?

Joan Pujol pertanyia a una família de la mitjana burgesia de Barcelona. La seva mare era andalusa. El seu pare, un empresari tèxtil barceloní d'una família que procedia d'Olot, morí quan Joan encara era jove. Va començar a estudiar a la universitat, però les complicacions d'una operació d'apendicitis van posar-li en perill la vida i, un cop recuperat, va reconduir els seus estudis. Va ingressar a la Reial Escola d'Avicultura, situada a Arenys i que encara avui funciona, on obtingué el títols de tècnic avícola al cap d'uns mesos. El 1934 va fer el servei militar i, en acabar-lo, es va posar a treballar d'agent comercial d'una granja de Parets. Home d'idees liberals, de conviccions religioses i contrari a tots els totalitarismes, va quedar trasbalsat a l'inici de la guerra civil per la persecució que va sofrir la seva família. Es va refugiar a Barcelona, en el domicili de la seva família política, primer per seguretat i després com a pròfug, ja que no es va incorporar a la crida a files amb la vana esperança que la guerra duraria poc. Detingut per la policia en un escorcoll, s'escapà gràcies a

¹ Joan Pujol García, Nigel West: *Garbo, el espia del siglo*. Ed. Planeta: Barcelona, 1986. Traducció de l'original en anglès *Operation Garbo, the personal story of the most successful spy of World War II*.

l'organització Socors Blanc, que el va amagar en un pis on va conèixer uns mesos amb una família i, quan aquesta va marxar a Lleida, es va quedar absolutament sol i només rebia les visites de Socors Blanc que li duïa l'avituellament. Al cap d'un mes de confinament i, segons ell, d'haver agafat un aspecte envellit, va aconseguir que l'organització li proporcionés una documentació falsa i poder sortir per fi del seu amagatall. És en aquest moment quan entra en joc la vila de Sant Joan. Cal dir que les fonts d'informació de seu pas per la nostra vila són molt escasses: ens hem de basar de forma exclusiva pràcticament en la seva autobiografia, en una entrevista que li va fer Xavier Vinader², i en el llibre de Javier Juárez³, periodista que va aconseguir tenir accés a notes inèdites i a una primera versió d'aquesta, que contenia més informació que l'edició definitiva. La resta de biografies no contenen cap dada original d'aquest període i es remeten totes a les memòries de

"Mundo Avícola" era la publicació de la Reial Escola d'Avicultura. Aquest número correspon a l'any 1931, quan Joan Pujol hi estudiava.

L'actuació de Garbo com a agent doble durant la Segona Guerra Mundial fou decisiva. Enganyà els alemanys fent-los creure que els aliats desembarcarien a Calais. Això els aflebí i es guanyaren unes hores decisives que contribuïren a decantar la guerra a favor dels aliats.

Garbo. També cal precisar que el mateix protagonista tenia un record una mica boirós d'aquesta època tan turbulenta, en especial pel que fa a les dates⁴. Això, unit a la condició d'espia i mestre de l'engany i a les autojustificacions recurrents en els llibres de memòries i de les quals aquest tampoc se n'escapa, fa que sempre s'hagi de posar un interrogant a cadascuna de les afirmacions de Joan Pujol.

Com hem dit, Pujol tenia estudis de tècnic avícola. Un cop va sortir de l'amagatall amb identitat falsa on hi constava una edat superior a la real, per la qual cosa de moment no havia d'ingressar a l'exèrcit, s'instal·là en un altre pis de Socors Blanc a la zona de la Sagrada Família i va buscar alguna ocupació. Per mitjà d'un company seu, que era dirigent de la UGT, va tenir coneixement que el sindicat necessitava tècnics avícoles per dirigir granges que havien estat confiades al sindicat per les confiscacions i col·lectivitzacions, i

que antics companys seus ja hi estaven treballant. Es va presentar a la seu del sindicat al Passeig de Gràcia, s'hi va afiliar i va demanar una destinació, i de seguida li van oferir la plaça de Sant Joan. Ell va acceptar, tant per la llunyania de la capital, com pel fet d'anar a prop de la frontera francesa, la qual cosa li podia permetre escapar al país veí. És real, aquest episodi santjoaní, o pertany a una més de les fabulacions de Garbo? Tot sembla indicar que és un fet real, perquè la granja avícola municipal va existir realment durant la guerra.

La granja avícola municipal

La recerca a l'Arxiu Municipal per si trobàvem algun rastre documentat del seu pas per Sant Joan o per si podríem desvelar la identitat falsa sota la qual s'amagava ha estat poc productiva. Cal tenir en compte les circumstàncies excepcionals de desgavell del període del que estem parlant. Eren els darrers mesos de la

² Entrevista, 19/9/1984. 2a part d'una sèrie d'entrevistes. L'esment a Sant Joan és passatger.

³ Javier Juárez: Garbo, l'espia català que va derrotar Hitler. Barcelona: Columna edicions, 2004. Traducció de l'original *Juan Pujol, el espia que derrotó a Hitler*. Ed. Temas de Hoy, 2004.

⁴ Pujol no és gens precís en les dates durant la guerra. Explica que el seu confinament a Barcelona durà un any (1937), i esmenta que estava a Sant Joan el 1938, però no torna a donar cap més data fins que parla ja de Burgos, el novembre de 1938. Javier Juárez data la fi del seu confinament a principis de 1938 i la fi de l'estada a Sant Joan a la primavera de 1938, amb la qual cosa hi hagués estat molt poc temps, però no identifica la font.

guerra i l'Ajuntament tenia problemes molt greus, en especial d'abastiment de queviures. El canvi d'alcaldes i regidors era continu perquè eren cridats al front a mesura que anaven incorporant noves lleves. Això fa que la informació guardada d'aquest període sigui fragmentària. Tot i això, sí que hem trobat algunes dades sobre aquesta granja que va dirigir. En la sessió del Consell Municipal del 2 d'abril de 1937 el Conseller d'Obres presenta un pressupost del que costaria *"la instal·lació de la granja avícola can Benet"*, i es pren l'acord que una comissió municipal s'hi personi i valori si s'hi pot instal·lar per menys diners. El 16 d'abril ja s'aprova una factura d'Avícola Puigmal, de 60 dotzenes d'ous *"per a la incubadora de la Granja Avícola Municipal coneguda per Can Benet"*, i el 2 de maig s'aprova una factura de Jaume Pujol per 22 quilos de llavors per a la Granja.

La granja devia instal·lar-se provisionalment potser en un altre lloc des del mes de març, ja que el 21 de maig es paguen els jornals de l'encarregat, Sebastià Pons, corresponents a l'abril i a 14 dies de març.

El 5 de juny de 1937 es redacten diverses actes de confiscació d'edificis de la vila i la seva adscripció a partits i sindicats⁵. Aquestes actes foren redactades per complir una formalitat i donar una cobertura legal a través del decret de confiscacions de la Generalitat, ja que les ocupacions ja s'havien produït feia temps. Per exemple, aquell dia es confisca el Centre Catòlic, que feia mesos que ja havia estat ocupat, i en l'acta corresponent als locals de la societat l'Atlàntida de la plaça Clavé,

la CNT afirma que s'aixeca per tal de legalitzar-ne l'ocupació produïda en esclatar la guerra.

Entre les actes del 5 de juny hi ha aquesta:

*"El ciutadà Josep Moreta i Prat, President del Consell Municipal d'aquesta vila, en representació del mateix, es constitueix a la Pujada de l'Estació, on està radicat l'immoble del que n'era propietari un tal Joaquim Benet Alabau (...) i procedeix a l'ocupació de l'esmentat immoble que serà destinat a dependències d'incubació de la GRANJA AVÍCOLA MUNICIPAL i a finalitats pròpies de la mateixa"*⁶.

En aquest cas, l'acta també era una formalitat ja que l'immoble ja estava ocupat: entre les factures que hem localitzat a l'Arxiu Municipal, n'hi ha una del Taller Col·lectiu de Fusters i Ebenistes datada just el dia anterior, el 4 de juny, per treballs efectuats els dies 26 i 27 de maig: es facturen 5 bastiments de fusta, l'arranjament de les incubadores, fer 5 criadors de pollets, tela metàl·lica, envans, i preparar la teulada de la granja ("tros nou").

Hem dit abans que l'encarregat de la granja en els seus inicis era Sebastià Pons. Després li devia agafar el relleu un tal "sr. Pujol", que renuncia al càrrec d'*"encarregat accidental de la granja"*, en un escrit del qual es dóna compte en la sessió del 8 d'octubre de 1937. Aquest escrit no l'hem localitzat a l'Arxiu i, per tant, queda a l'aire qui era aquest "sr. Pujol". Podria ser Joan Pujol, Garbo? En principi semblaria que es tracta només d'una coincidència casual en el cognom, ja que si fos ell caldria posar en qüestió tot el relat d'aquesta època de les seves memòries⁷. Malauradament, a partir d'aquí ja no

Garbo reféu la seva vida a Veneçuela amagant el seu passat com a espia

trobem cap més notícia de la granja a l'Arxiu, i és precisament en aquest moment, o poc després, que Joan Pujol, Garbo, se n'hauria fet càrrec d'acord amb les seves memòries. Podria ben ser que després d'aquesta renúncia es busqués algú vàlid a través de la UGT i que l'escollit fos ell.

Garbo a Puig-Alt de Ter

Joan Pujol arriba, doncs, a la vila de Sant Joan que, com sabem, durant la guerra s'anomenà oficialment Puig-Alt de Ter. La seva arribada és posterior als fets de maig de 1937, i per tant, quan el POUM ja havia sortit del govern municipal, que va passar a controlar ERC amb la presència d'altres partits i sindicats d'esquerres. La manca de documentació fa que ens haguem de basar en el que explica el propi Garbo:

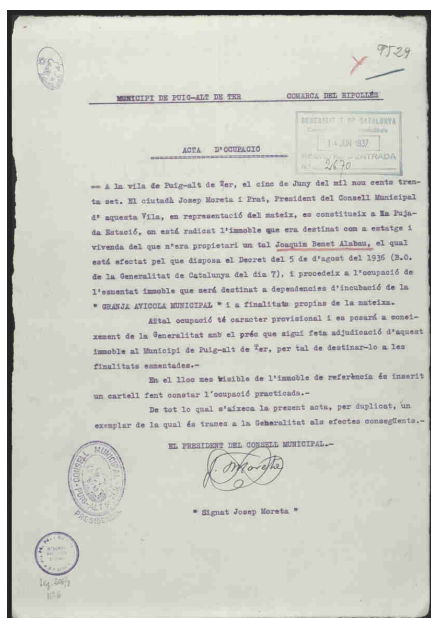
"Un cop arribat a Sant Joan, i em vaig personar al Consell Municipal, que havia requisat totes les granges, fàbriques i cases de l'àrea quan va esclatar la Guerra Civil, forçant els amos a llogar-les. Vaig aparèixer en

⁵ Aquestes actes es poden consultar a la web de l'Arxiu Nacional de Catalunya, i són provinents dels anomenats popularment "papers de Salamanca".

⁶ No n'hem trobat la localització. A la pujada de l'Estació, sense indicar-ne el número, és on consten les contribucions que paguen a Sant Joan tant Joaquim Benet com l'empresa "Hijos de Ramon Benet", per la generació d'electricitat, no pas pel ciment, ja que la fàbrica la tenien en terme d'Ogassa.

⁷ Les dates que dóna a les memòries no coincideixen. A més, la seva presència a Sant Joan fou amb identitat falsa, tot i que algun autor ha apuntat que només li van canviar el segon cognom, ja que Pujol era un cognom molt freqüent. Aquest "Sr. Pujol" podria ser el Jaume Pujol que havia venut uns mesos abans llavors per a la granja. Si realment fos Joan Pujol, l'estada a Sant Joan hagués estat molt breu i hi hauria un lapse perdut de gairebé un any fins a la seva entrada a l'exèrcit republicà.

Acta d'ocupació de l'edifici de Joaquim Benet per a destinar-lo a Granja Avícola Municipal, que dirigí Joan Pujol, Garbo. Juny de 1937.

escena quan res no funcionava bé, ja que no tenien experiència tècnica ni direcció. Tothom donava ordres, ningú no volia obeir. Hi havia molt de ressentiment i, els treballadors es queixaven que, per comptes d'un amo, ara tenien comitès de set o més."

Garbo indica que ningú va sospitar que no tenia els papers en regla: només li varen demanar que havia de passar comptes setmanalment amb el Consell Municipal. És ben curiós que, al mateix temps que el Consell anava aprovant reglamentacions per a castigar les famílies dels desertors i emboscats, -com per exemple privar-los del racionament- en tingués un a sou sense saber-ho.

Segons Pujol, la vida a Sant Joan *"era una vida fàcil: vivia a una fonda del poble, em pagaven regularment i em requeria poc esforç, ja que calia tenir cura de menys de mil pollets"*. Explica, a més, que cada tarda anava a peu a Ripoll per posar-se en forma, ja que la seva intenció era fugir a França, i que fins i tot un diumenge va pujar al Puigmal⁸. Va abandonar

aquest pla, però, quan va tenir coneixement que una expedició havia estat interceptada, amb el resultat de morts, ferits i arrestats.

Garbo se'n va

"La granja avícola no era un èxit. Per dir-ho clar, no hi havia cap benefici.

Hi havia massa poques gallines, massa envellides, i el meu sou era massa car, tenint en compte que podia haver-ne cuidat el doble o el triple." Va intentar convèncer el Consell Municipal per tal que invertís més en la granja comprant més pollets i de millor qualitat, però no se'n van sortir. Era evident que les

arques municipals estaven buides i que la situació del poble ja era desesperada pel que feia als proveïments essencials. Les relacions amb l'Ajuntament cada cop eren més tibants, i finalment va presentar la renúncia, això sí, oferint-se a quedar-se una setmana per formar una persona per continuar al capdavant de la granja. Aquesta persona, segons Pujol, era un pagès a qui havien expropiat les terres i que durant la guerra havia sobreviscut gràcies a la generositat dels veïns.

La raó principal de la marxa de Garbo, en tot cas, fou el seu canvi de parer: de voler passar la frontera a passar-se al bàndol nacional, per la qual cosa li calia tornar a l'exèrcit republicà. En aquest punt, no sabem perquè, Garbo explica a les seves memòries una història substancialment diferent del que va passar en realitat. Afirmar que es va presentar a Barcelona amb els papers falsos com a voluntari i que a l'exèrcit republicà varen quedar admirats que una persona gran s'enrolés a defensar la república (recordem que segons els seus papers i la seva aparença era de més edat que la real). Explicat així, ja sona poc creïble i, efectivament, l'historiador Pedro

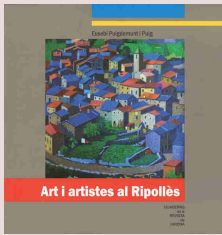
Corral ha trobat els documents⁹ que demostren que en realitat Joan Pujol va aprofitar el "decret Negrín" de 16 d'agost de 1938, pel qual s'amnistiava els pròfugs, dictat per la preocupant manca d'efectius de l'exèrcit republicà. Pujol es va presentar amb la seva pròpia identitat el 14 de setembre, just un dia abans de que expirés el termini d'amnistia. Per tant, tot i que no sabem quin dia exacte va deixar Sant Joan, podria ben ser que fos prop d'aquestes dates, només cinc mesos abans que l'exèrcit de Franco entrés a la vila.

Per acabar

Hi ha encara un altre record del pas de Garbo a Sant Joan: la casa rural instal·lada a la masia del Solà s'atribueix que Garbo s'hi amagà en una de les seves estances, com els ha arribat per tradició familiar del propietaris. No obstant, això no sembla quadrar amb el relat de Joan Pujol, que en cap moment explica que visqués amagat a Sant Joan, al contrari, tot i que amb papers falsos, era un treballador a sou del Consell Municipal i vivia a la fonda. Caldria estudiar més profundament quina podria haver estat la relació de Pujol amb aquest mas, que d'altra banda sí que sembla que fou un lloc de refugi i amagatall per a tropes republicanes i campament de les tropes de Líster durant la retirada. Garbo va passar, doncs, per Sant Joan sense deixar rastre escrit. L'estada d'un dels espies més famosos a Sant Joan va durar uns mesos, no va arribar a l'any, però era el primer cop que Joan Pujol s'amagava sota una identitat falsa, i aquesta experiència segur que li serví per a bregar-se en l'art de l'engany, en el qual va excel·lir amb resultats espectaculars, que van arribar a decantar el resultat final de la segona Guerra Mundial.

⁸ Algun historiador ha posat en dubte aquesta afirmació, per les restriccions de moviments en la zona, en especial que arribés a pujar al Puigmal.

⁹ Corral, Pedro: *Desertores: la Guerra Civil que nadie quiere contar*. Madrid: Ed. Debate, 2006. p. 519-528. Reconstrueix el canvi de bàndol de Pujol el 10 d'octubre a partir de l'informe de l'exèrcit republicà.

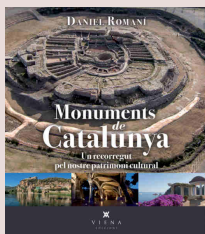

Eusebi Puigdemunt i Puig
ART I ARTISTES AL RIPOLLÈS
 Diputació de Girona, 2018
 96 pp.

Els Quaderns de la Revista de Girona ja porten un bon grapat d'anys a l'esquena. Entre les monografies locals – dedicades a la història de cadascun dels municipis de la demarcació – i les anomenades guies, sumen ja 190 números. Ja fa anys que Sant Joan de les Abadesses compta amb la seva monografia local de la sèrie, i ara ha sortit una guia que, a més d'haver estat escrita per un santjoaní, també està plena de referències a Sant Joan. Cal dir que l'èxit de la col·lecció rau en part en el seu format, que no ha variat des dels seus inicis, i que permet combinar molt bé el rigor dels textos amb la divulgació, i també en el fet que siguin uns llibres de molt bon llegir. Cada quadern es subdivideix en múltiples capítols, cadascun dels quals no ocupa més de dues pàgines, profusament il·lustrades.

En apropar-nos a aquesta publicació cal destacar primer el títol, ja que ens indica quin és l'abast de l'estudi: fixem-nos que es parla volgutament d'"art i artistes al Ripollès" i no "del Ripollès": el que s'hi estudia no són només els artistes nascuts a la comarca sinó també aquells que n'han fet motiu d'inspiració per a la seva obra. Això fa que el ventall sigui molt més ampli i que la nòmina d'autors s'ampliï amb figures de renom. D'altra banda, pel que fa a l'àmbit temporal escollit, comença a mitjans del segle XIX i arriba fins als nostres dies. Finalment, les arts compreses són, bàsicament, la pintura i l'escultura, però també l'arquitectura. Centrant-nos concretament a la nostra vila, els artistes que hi són inclosos són diversos. Tenim, en primer lloc, viatgers ocasionals que deixen constància del seu pas per Sant Joan, com Modest Urgell, Casas i Lluís Rigalt. Hi ha alguns capítols dedicats a arquitectes que han deixat petjada a la vila, com Raimon Duran i Reynals i Jeroni Martorell. També s'esmenten les intervencions d'escultors i pintors que varen intervenir en la restauració del monestir: Viladomat, Jou o Obiols. Un altre dels capítols és dedicat a dos dibuixants que, estiuant a Sant Joan, van deixar-hi obra: Antoni Comerma i Lluís Reñé, així com altres obres disperses de temàtica santjoanina de Gispert, Gaspar i Abelló. D'època ja més recent, es dediquen uns apartats específics a l'obra de Francesc Fajula i de Gerard Sala, així com a l'Espai Art Abadia.

La documentació de tot el llibre és molt complerta, conjuminada amb un llenguatge planer. Hi trobem tot de noms consagrats que troben en la nostra comarca un lloc d'inspiració però també descobrim molts autors vinculats al Ripollès desconeguts pel gran públic però amb obra de gran qualitat. Arribem a la conclusió que, sense arribar la quantitat d'autors i obra que ha donat tradicionalment, per exemple, la Garrotxa, no hem de menystenir la capacitat del Ripollès per a atreure artistes de tot tipus, sigui locals o altres que hi treballaren de forma esporàdica o hi trobaren l'espai d'aïllament per fomentar la seva creativitat.

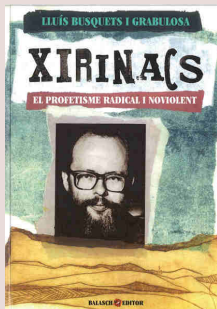

Daniel Romani
MONUMENTS DE CATALUNYA.
UN RECORREGUT PEL
PATRIMONI CULTURAL CATALÀ
 Viena Edicions, 2017
 208 pp.

Aquest llibre és un recull dels articles publicats per l'autor al diari Ara. Configuren un recorregut per 46 mostres del patrimoni arquitectònic del país, i comprenen esglésies, jaciments, pintures rupestres, patrimoni industrial... En el nostre cas, hi ha inclòs el monestir de Sant Joan, al qual se li dediquen quatre pàgines del llibre. L'autor recorre el monestir de la mà

d'en Miquel, el guia, i en dona quatre pinzellades, amb estil periodístic propi del mitjà on havia de ser publicat. Alguna expressió apareix una mica forçada: "És un misteri el que ha passat amb aquest Santíssim Misteri". El llibre és interessant per conèixer llocs amb pedigrí però també altres edificis més allunyats de les rutes turístiques convencionals. Com diu Ignasi Aragay en el pròleg: "hi ha sabut trobar les bones (i males) persones, els petits i grans fets que donen sentit i significat humà (i inhumà) als nostres castells, palaus, temples i jaciments". Amb aquest conjunt d'articles l'autor va guanyar el Premi Internacional Pica d'Estats 2016 de periodisme.

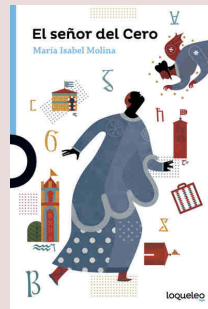

Lluís Busquets i Grabulosa
XIRINACS, EL PROFETISME
RADICAL I NOVIOLENT
 Balasch editor, 2017
 770 pp.

Aquesta és la biografia d'un personatge destacadíssim de la política i el pensament català, que va ser bandejat i titllat manta vegades d'il·luminat i de radical per defensar amb vehemència i coherència durant tota la seva vida les seves idees polítiques i socials i la noviolència, això sí, des d'uns postulats que no eren precisament els de l'establishment. El llibre és obra d'un amic seu, l'olotí Lluís Busquets, que ja avisa en el pròleg: *"No vull enganyar ningú (...) No soc cap biògraf neutral. Em poso a favor del meu biografat"*. El llibre és molt extens, amb abundant documentació. Probablement el més significatiu és que ens permet conèixer de primera mà el pensament de Xirinacs a través de les seves confidències al seu amic.

Repassem la seva infantesa, el seu pas pel sacerdoci, la lluita antifranquista, amb la presó i les vagues de fam, la seva etapa com a senador independent (escollit amb 550.000 vots, que es diu aviat), la decepció pel resultat de la transició (el que ell anomenà "la traïció dels líders"), el seu compromís amb la independència dels Països Catalans, la divulgació del seu pensament global, i finalment, la seva mort - o com ell ho anomenà, el seu "lliurament" - just quan complia 75 anys. És aquí on hi ha la connexió amb el nostre territori, en el lloc que va triar per morir, el pla de Pegot, a Ogassa. No fou una tria casual, sinó pensada i planificada. El llibre dona detalls d'aquells dies. El mateix Xirinacs va explicar aquest procés i les motivacions en el seu Dietari final (Ara Llibres, 2007), amb constants referències al Taga, Sant Amanç, Vidabona i a la llegenda del comte Arnau.

Mª Isabel Molina
EL SEÑOR DEL CERO
 Ed. Loqueleo, 2017
 173 pp.

No es tracta d'una novetat editorial, però sí de l'enèsima edició d'un llibre que sortí el 1996, catalogat com una de les 100 millors obres de literatura juvenil en castellà i molt llegit i treballat a les escoles. L'acció transcorre al segle X. José, un jove mossàrab amb gran talent per les matemàtiques, es veu obligat a deixar Còrdova a causa de les enveges i recels dels seus veïns i es refugia al monestir de Ripoll. Allí coneix Gerbert – que més tard fou elegit Papa – i una novícia del monestir de Sant Joan, anomenada Emma. Els dos protagonistes, José i Emma, acabaran fugint quan s'assabentin que el rei Lotari vol retornar tots els fugits de Còrdova i entregar diverses donzelles al Califa, entre les quals Emma. Una part de l'acció passa al monestir de Sant Joan (que anomena Sant Joan de Ripoll). El llibre és molt adequat a les edats a les quals va dirigit per conèixer les relacions de l'Al-Andalus amb els comtats cristians, la transmissió de la cultura, les lluites entre el poder polític i l'eclesiàstic, la difícil coexistència entre les diverses religions, la independència dels comtats catalans... Com és obvi barreja la història i alguns personatges que van existir realment amb la ficció. L'extensa tirada i les contínues reedicions ens indiquen la qualitat del llibre en el seu gènere.

Maria Inconata Colantuono
MÚSICA I LITÚRGIA
MEDIEVAL A LA BIBLIOTECA
DE CATALUNYA (S.IX-XIII)
 Biblioteca de Catalunya, 2017
 172pp.

Es tracta d'un llibre electrònic de descàrrega lliure (en format android, iPhone i pdf) coordinat per Maria Inconata Colantuono. La temàtica pot semblar molt específica i feixuga, però el tractament que se'n fa no és

gens erudit; ans al contrari, dona les eines bàsiques per a comprendre com era litúrgia medieval, com es desenvolupava i com era la notació, en especial la pròpia de Catalunya. Aprofundeix en els manuscrits que es troben actualment a la Biblioteca de Catalunya, i entre aquests, alguns provinents del monestir de Sant Joan.

El llibre es complementa amb entrevistes a estudiosos, fragments cantats, i hipervincles als pergamins dins del web de la pròpia biblioteca. El llibre està excel·lentment il·lustrat amb fotografies actuals de molta qualitat i també algunes d'antigues. Complint una de les missions de la Biblioteca de Catalunya, es tracta d'una edició de servei públic que difícilment tindria cabuda en una edició privada.

Francesc Fajula, escultor i arquitecte, és l'autor del Sepulcre Buit

Francesc Fajula

“Tot treball a la Sagrada Família ha de tenir en compte l’entorn, a part del simbolisme o l’explicació teològica”

L’última col·laboració de l’escultor i arquitecte santjoaní Francesc Fajula amb la Sagrada Família ja està instal·lada a la Façana de la Passió. Es tracta del conjunt escultòric del Sepulcre Buit, la tercera obra que li encarrega la basílica, després del Crist de l’Altar Major i els quatre relleus que coronen la cúpula de la sagristia.

Com ha estat el procés de creació del Sepulcre Buit?

Després d’una conversa informal amb l’arquitecte director, immediatament em vaig llegir els passatges de l’Evangeli on sortia el tema i vaig comprendre una mica el grup que formarien les quatre figures i la tomba. Des del punt de vista arquitectònic, encara no se sabia

quina forma tindria l’entorn d’aquest sepulcre. Jo vaig fer estrictament la composició escultòrica sense saber com s’havia de lligar amb les idees de Gaudí. Més tard, vaig fer una maqueta aproximadament a escala 1:25. Després en vaig repetir una altra amb altres variants i després en vaig fer una tercera a escala superior. A partir d’aquí, se’m va formalitzar

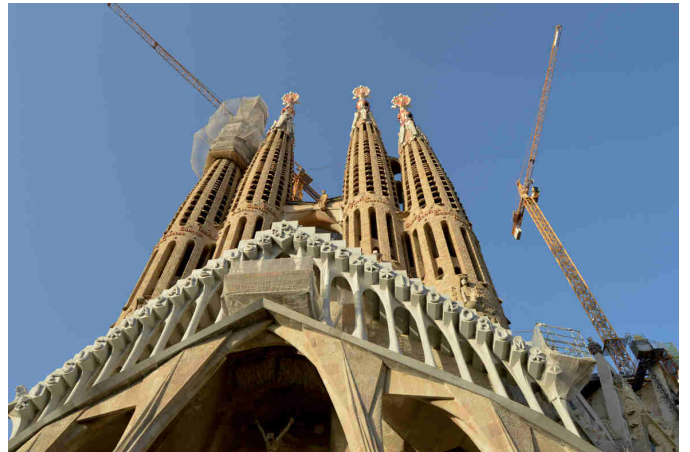

Fajula treballant en els models en fang de les figures del Sepulcre Buit. Foto: blog.sagradafamilia.org

El Sepulcre Buit, tapat amb una xarxa mentre se n'acaben els últims detalls.

El Sepulcre Buit ocupa la part superior de la Façana de la Passió, justa sota del cimaci.

l'encàrrec, vaig fer uns esbossos a una mida més intel·ligible i em van aprovar el projecte. Un cop oficialitzat l'encàrrec, vaig fer els models amb fang i els vaig passar a escala d'un terç del que havien de ser a la realitat. Després, es van escanejar per possibilitar el desbast mecànic de la pedra.

El desbast es fa amb una màquina?

Sí, l'escanejat permet que una màquina pugui fer la lectura de les formes, es pot ampliar o reduir a la mida que es vol. És una cosa realment extraordinària que la nova tecnologia ens aporta i que ens estalvia una quantitat de mesos de feina molt dura i un esforç físic brutal. Tot i això, un cop escanejat i desbastat mecànicament, encara hi

ha molta feina. Queden els detalls i molts racons on la màquina no arriba. De fet, quan vaig fer el model ja vaig deixar uns gruixos de marge que em permetessin poder modificar després el que calgués. Són set peces, ja que cada figura està dividida per la meitat, menys l'àngel que en té una de més. Això es va desbastar tot mecànicament, a Tarragona. Després ho van portar al taller de picapedrers de la Sagrada Família, on ja fa un any que treballa cada dia. Al taller hi ha tot l'utilatge i les grues per moure els blocs d'unes dues tones cadascun.

12 tones en total!

Sí, aproximadament, jo no ho havia calculat i vaig quedar parat. Sumant n'hi ha una que en pesa vora cinc, les altres estan al voltant de les

quatre tones. La mida és aproximadament el doble d'una persona.

Com es relaciona el conjunt escultòric amb la resta de la façana?

El Sepulcre Buit és la culminació de tota la temàtica dels tres últims dies de Jesús. Sota el cimaci hi ha el tema de la resurrecció, que es relaciona, visualment i per proximitat, amb la vidriera de Viladrau de darrere, que també tracta la resurrecció. A la meua composició, l'àngel assenjala la vidriera a les tres Maries per explicar que Jesús ha ressuscitat.

Al centre del conjunt escultòric hi trobem la cova. Quina importància té a nivell iconogràfic?

L'escultor santjoaní repasant i fent els detalls de les peces finals. Foto: blog.sagradafamilia.org

Part inferior de la Façana de la Passió.

Un cop va estar concretada la forma aproximada del conjunt i el seu entorn, el que vaig veure immediatament és que havia de desplaçar les figures als costats, per deixar l'espai al mig que permetés la lectura de la cova. D'altra banda, deixar veure la vidriera que hi ha al darrere, de manera que les figures quedessin als costats. A més, hi vaig introduir un element molt escaient, la mortalla penjant damunt de la cova. La cova està entesa des d'un punt de vista conceptual com un element de negror, de foscor, per entrar en contraposició amb la vidriera de darrere que és llum de resurrecció, que és vida. Aleshores aquest element central que és aquesta cova negativa em va semblar que necessitava, des d'un punt de vista formal i des d'un punt de vista compositiu, un element que es fes una mica cridaner. És a dir, la mortalla penja damunt del buit de la cova i per tant, contrasta amb la foscor d'aquesta. A més, és d'un color més clar, és de pedra travertí romà, igual que l'àngel. És l'últim element que faré, ha d'estar acabada tota la resta per poder treballar amb la forma adequada.

L'encàrrec venia amb moltes pautes o l'han deixat fer amb llibertat?

He gaudit d'una llibertat absoluta. La

mateixa llibertat que entenc que Gaudí deixava als seus col·laboradors: va tenir artesans de tot ordre i sempre s'hi veu la mà de la persona que ho va fer, encara que hi hagi una direcció a sobre. Tot està relacionat amb un conjunt, amb la façana i, en últim extrem, el de tot el temple. Això Gaudí ho deixa molt ben establert i molt ben lligat, tota aquesta façana de la passió la va dibuixar amb un grau de detall molt important. El Sepulcre Buit però és una de les parts que queda menys explícita, potser per l'ombra del propi cimaci en el dibuix. Allà no s'hi veu cap figura. El lloc del Sepulcre Buit era clar on havia d'anar, però com havia de disposar-se les figures i com s'havien de relacionar amb tot l'entorn és una cosa que he anat treballant. Evidentment a darrere també he tingut la direcció de l'obra i de l'arquitecte. Hem estat en contacte permanent i els he pogut suggerir tot el que m'ha semblat. Tot treball a la Sagrada Família ha de formar part del conjunt. Ha de tenir molt en compte l'entorn, a part del simbolisme o l'explicació teològica.

Com a escultor deu ser diferent crear una escultura sola que haver-la d'integrar en una obra arquitectònica.

Per mi, que per altra banda sóc

arquitecte, el fet d'incorporar un element en un entorn, en lloc de ser un element condicionant, és un element esperonador. Et dona unes pautes, tens una temàtica i un espai molt concrets, a partir d'aquí ja tens uns elements on agafar-te. Fer una escultura lliure té uns altres pros i contres. Amb una llibertat absoluta t'hi has de buscar la motivació i els límits. Tu mateix t'imposaràs les lleis, els condicionants... Aquí hi ha uns condicionants determinats: una forma, una orientació, un pressupost... Hi ha tota una colla d'aspectes que hi influeixen i que s'han de lligar. Es tracta de no veure aquests condicionants en sentit negatiu, perquè no ho són.

Se sent molta pressió a l'hora de treballar per un projecte com el de la Sagrada Família?

Sí que té certa pressió, perquè penses: "el que t'ha caigut a sobre!". Però jo diria que sempre que estic ficat en una cosa, en aquell moment per mi és la més important. És una mica com quan tens un problema, sembla que aquella dificultat sigui el més gros que hi ha. Després, quan l'has superada, ja està. A vegades simplement el disseny d'un paviment o escollir quin tipus d'arbre poses en un jardí, és una decisió importantíssima.

Nova Zelanda: Terratrèmols, Kiwis i An(y)ells!

Aquest és un fragment d'un article que vam fer quan vam estar de viatge a Nova Zelanda durant 7 mesos, ara ja fa 3 anys.

Des de Christchurch, la nostra estació base, hem visitat l'Illa Sud de punta a punta i ens hem meravellat amb els seus impressionants paisatges. També

ens hem impregnat de la manera de fer i l'estil de vida dels kiwis... i hem notat en més d'una ocasió les tremolors d'una regió sísmicament activa. Aquestes són unes breus reflexions des dels antípodes.

És cert que Nova Zelanda té una natura espectacular i única, amb

espècies endèmiques molt amenaçades, com el Kiwi, el Kea, el Takahe, el Tui o el Kakapo. Una desena part del país està protegit en 14 Parcs Nacionals que abasten 28.500 Km2 (si fa no fa com tot Catalunya). En conseqüència, el país s'ha dotat d'un poderós Departament de Conservació de Natura (DOC),

Parc Natural Abel Tasman

La pel·lícula "El senyor dels anells" es va grabar als paratges naturals de Nova Zelanda.

amb competències que superen pròpiament el que són els espais naturals protegits. Entre les tasques més prestigioses i polèmiques del DOC hi ha la millora dels ecosistemes, que inclou programes de control de plagues, en particular l'erradicació de marsupials i

mamífers introduïts que depreden la flora i fauna autòctones, amb trampes i esquers tòxics. La col·laboració públic-privada també és exemplar. Hi ha innombrables reserves privades visitables amb programes de recuperació d'espècies i hàbitats autòctons, així com una pràctica

molt estesa d'acords de col·laboració amb propietaris per co-gestionar àrees de valor natural, ús públic o drets de pas. El DOC també estableix les directrius de com s'han d'implantar noves activitats (granges, fàbriques, districtes residencials...) i infraestructures (carreteres, línies elèctriques...) al territori. I ha caigut el mite de "100% Pure New Zealand"... Com a eslògan està molt bé, però la insinuació verda dista molt de la realitat. Parlant en plata, fora dels espais protegits, la impressió és que Nova Zelanda és un país bastant "primitiu" i massa liberal pel que fa a les polítiques mediambientals i de gestió sostenible del territori. Potser és

En els darrers anys s'està produint una migració de la cria d'oví cap a boví.

pel paral·lelisme històric -una nació jove i sense tradicions pròpies, nascuda de colons que han situat la propietat privada en un lloc prominent-, però Nova Zelanda recorda força els EUA. A més, molts dels trets socioculturals típics "ianquis" predominen: els centres comercials i el menjar ràpid, la devoció pels cotxes i els suburbis residencials. Per sort, són un poble pacífic, desarmat, molt més equitatiu i sense el drama de les drogues. Tot plegat, una mescla que es percep en com s'explota i transforma la matriu territorial, i en com es desenvolupen les ciutats i la societat, deixant les bones intencions i esquemes de sostenibilitat del DOC en un segon terme.

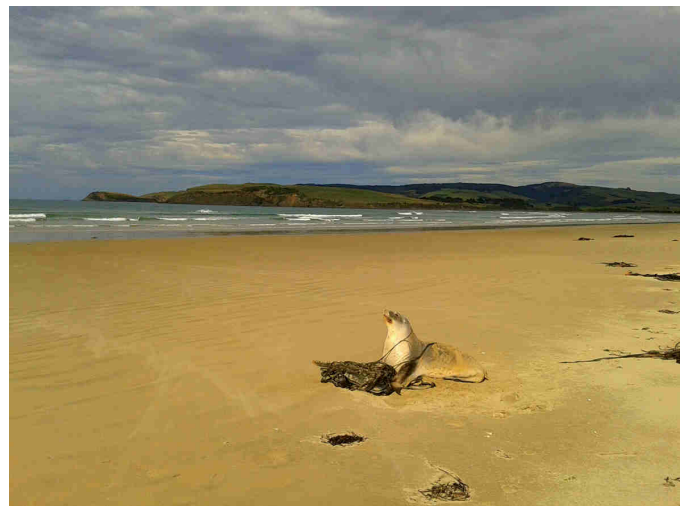
La intensificació agro-ramadera i silvícola és rampant. Tristament, el paisatge agrari és molt homogeni i industrial. Una tendència que va en augment, ja que els darrers anys s'ha produït una migració de la cria d'oví cap a boví (de llet i de carn),

associada a la reconversió a regadiu de prats i terrenys cultivables de secà, per tal de crear pastures i/o farratge. Una dinàmica que també comporta l'engrandiment de les parcel·les per tal d'admetre maquinària de reg de centenars de metres d'envergadura, tot roturant marges històricament arbrats que feien de tallavents i corredors biològics. Amb tot aquest procés, Nova Zelanda està començant a patir problemes de nitrats al sòl i els aqüífers. Els boscos són una altra vessant d'aquesta indústria primària. El paisatge boscós proper acostuma a estar format per plantacions, amb aquell aspecte lineal, uniforme, dens i estèril que les acompanya. I quan tallades arreu, deixant mitja muntanya amb arbres i l'altra sense. És una pena, però cal marxar a les zones protegides i als cims més escarpats i aïllats per retrobar el bosc i la vegetació natural. Ara bé, les zones protegides, les muntanyes i el litoral són espectaculars! No havíem gaudit mai tant de la

natura i el paisatge com a les sortides que estem fent.

Dit tot això, la gent de Nova Zelanda és fantàstica. És un poble amable, acollidor i afectuós, amant dels seus costums singulars, com anar descalços allà on sigui -faci fred o no-, el haka maorí i els taps metàl·lics de rosca pel vi (molt car qualitat-preu, per cert). També defensen el seu caràcter tenaç i hurbà i mantenen un fort lligam afectiu amb Gran Bretanya i la corona. La gastronomia els falla -però nosaltres estem molt mal acostumats amb això- i l'obesitat està molt estesa (tercera posició al món), però són casolans, flexibles i simpàtics, cosa que s'encomana i s'agraeix. Sempre tenen un "no worries", un "sweet" i un "that's wicked" a punt, per transmetre la seva bonhomia i lleugeresa.

No queda cap dubte de perquè Els Senyors dels Anells es va rodar aquí! Nova Zelanda hauria de ser a la llista prioritària de viatges de tothom!

Les zones protegides, les muntanyes i el litoral ofereixen paisatges espectaculars

XXIII

festival·del

COMTE ARNAU

SANT JOAN DE LES ABADESSES

JULIOL / AGOST 2018
SANT JOAN DE LES ABADESSES

Presentació:

La cançó del comte Arnau: el cor de tota una mitologia catalana

Conferència a càrrec de Jaume Ayats i Abeyà, musicòleg i director del Museu de la Música de Barcelona.
7 de juliol de 2018, a les 19 h, al Palau de l'Abadía.

14 DE JULIOL

El Vol de L'home Ocell

Un musical de llegenda
basat en cançons
de Sangtraït

21 DE JULIOL

La Via Crucis

Espectacle de dansa de
Factoria Mascaró

28-29 DE JULIOL

Mercat del Comte Arnau

1, 8, 15, I 22 D'AGOST

Els desitjos del Comte Arnau

Visita dramatitzada

4 D'AGOST

Viatjant pels camins del blues

The Rusties Blues Band

18 D'AGOST

Cercant les petjades del Comte Arnau

Caminada nocturna

Més informació a www.santjoandelesabadesses.cat

Organitza:

AYUNTAMENT DE
LA BARONIA DE
VILA DE SANT
JOAN DE LES
ABADESSES

www.santjoandelesabadesses.cat

Collabora:

TEIXERA ED
COMITES
I ABATS
EL RIPOLLÈS

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Diputació de Girona
221 municipis

CONSELL COMARCAL
DEL RIPOLLÈS

Comissió del
Comte Arnau

Flequers i
pastissers
de la vila